

DUHOVNŮ ZIVLTENÍ

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI.

JULIJ 1964

*Domovina, mili kraj, k tebi hočem spet nazaj.
Kjer mi potok tiho raja, žejne travnike napaja,
žubori mi s kraja v kraj. Domovina, mili kraj!*

Naslovna stran: *pastir sredi ovac; zgoraj Metlika v Beli krajini*

Sveti Pavel je zapel čudovito himno ljubezni: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, sem brneč zvon ali zveneče cimbele. In ko bi imel preroštvo in bi vedel vse skrivnosti ter imel vso vednost in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič.

Ljubezen nikoli ne mine. — „Ostane vera, upanje in ljubezen, to troje; največja med njimi pa je ljubezen“ (1 Kn 13).

Lik usmiljenega Samarijana, ki se sklanja nad zapuščenim, ranjenim, ubogim in bolnim človekom, vedno spremlja delovanje Cerkve. Tudi Kristus je ozdravljaval vsakršno slabost in pošiljal učence: V katerokoli mesto pridete in vas sprejmejo... ozdravljajte bolnike, ki so v njem... Po tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, če boste imeli ljubezen med seboj...

Glad in beda dveh tretjin človeškega rodu sta v zadnjem desetletju pretresli svet.

Le vsak tretji človek na zemlji je primerno hranjen. Malarija usmrti letno tri milijone ljudi. Štiri petine zemlje ni dovolj izkoriščane. V nekaterih področjih umre polovica novorojenčkov že v prvem letu. Vsako leto umira zaradi bede in podhranjenosti štirideset milijonov ljudi.

V Evropi skrbi zdravnik povprečno za 1000 ljudi, v Indoneziji za 74.000...

Sveta Cerkev o teh perečih problemih ne molči. Papež Janez XXIII. je zaklical tako močno, da ga je slišal ves svet; kdo ne ve za njegovi okrožnici: „Mati in učiteljica“ in „Mir na zemlji“.

Tudi Kristus ni molčal; jasno je povedal, da nas bo sodil po delih ljubezni: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti, bolan sem bil in ste me obiskali... Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili...“

Toda dobrodelno delovanje sv. Cerkve ni samo dajanje denarja in lajšanje telesne bede. Cerkev lajša tudi duhovno glad. Ona ve, da mora v zdravem telesu biti tudi zdrava duša. Zato se krščanska radodarnost dviga nad jed, pijačo, obleko in stanovanje; v ljudeh vzbuja zaupanje v Boga in večne dobrine, vzgaja ljubezen do skromnega življenja in sprejemanja bolezni, težav in smrti. Tako prinaša notranjo srečo, saj človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust.

promet na cesti

Spregovoriti vam moram, dragi verniki, še o neki zadevi, ki se vam bo zdela nenavadna in kakor da ne sodi med naše dolžnosti. Pa prav tako vaše naziranje je dokaz, da je o tem govoriti zelo potrebno. Mislim na dolžnosti vesti, ki jih imamo zaradi razvitega prometa na cesti. Ker je po svetu motorizacija še bolj razširjena kakor pri nas, bogoslovni strokovnjaki velikih narodov mnogo pišejo o tem, kako morata voznik motornega vozila in pešec v vesti skrbeti za svoje in tuje življenje. Tako zahteva peta božja zapoved. Zaradi rastočega prometa je tudi pri nas potrebno, da vas spomnim na vestno dolžnost, na cesti paziti na svoje in tuje življenje in varovati zdrave ude. Uradna statistika nam pove, da je samo v Sloveniji tedensko čisto do sto prometnih nesreč in da se jih le malo zgodi zaradi tehnične pomanjkljivosti vozila, največ pa po večji ali manjši krivdi človeka. Statistika tudi pove, da je na naših cestah razmeroma več nesreč kakor v drugih deželah. Kolikokrat berete v časopisu ali poslušate po radiu, da je bila nesreče kriva nepazljivost, prešernost, brezobzirnost ali celo vinjenost voznika ali pešca, torej človek.

Človeško življenje je največja zemeljska vrednota. Zato jo je Bog varoval s posebno zapovedjo: Ne ubijaj in človeku naročil, naj življenje, zato tudi telo, telesno zdravje in telesne ude varuje ter naj skrbi za hrano, obleko in primerno stanovanje, da si zdravje in življenje ohrani. Bog nam je ustvaril telo, ga čudovito uredil in vanj vdihnil dušo. Kristjanovo telo je tempelj Svetega Duha in bo na sodni dan, če umrjemo v milosti, povečičano vstalo k večnemu življenju. Bogu bomo nekoč dajali odgovor, kako smo skrbeli za svoje telo. Prav tako moramo spoštovati življenje, telo in zdravje svojega bližnjega. Kdor sebi ali bližnjemu škoduje na življenju ali zdravju ali kdor sebe ali bližnjega samo rani ali pohabi, ravna zoper božjo zapoved. Strašno se pa pregreši, kdor sebi ali bližnjemu življenje vzame.

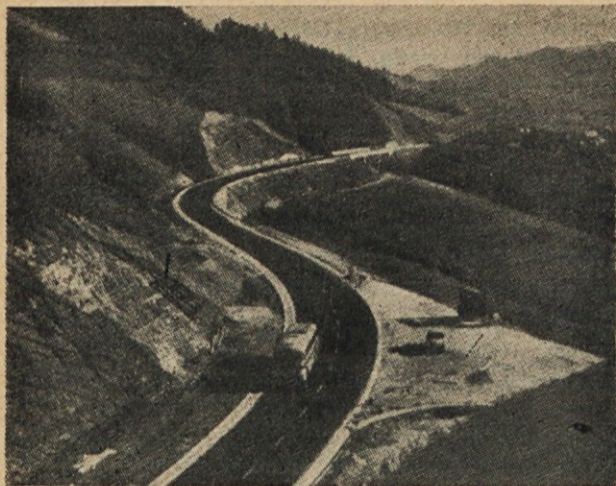
Vse to velja tudi na cesti. Bog nam sicer more in sme vzeti življenje vsak hip, ker je njegov gospodar. Vsak hip nam Bog življenje vzdržuje. Zato nas Kristus tako resno opominja: „Bodite pripravljene, zakaj ob uri, ko ne mislite, bo prišel sin človekov“ (Lk 12, 40). Kdor sede za krmilo motornega vozila, se mora tega še posebno zavedati. Prazna in neumna, pa tudi grešna vraža je, če kdo na vozilo pritrdi podkev ali kak drug talisman in

misli, da ga bo to varovalo pred nesrečo. Sveta Cerkev nasprotno blagoslavlja s posebnim blagoslovom motorna vozila, železniške vozove in letala in pri tem Boga prosi, naj vozilom pridruži svoje angele, da bodo vse, kateri se bodo z njimi vozili, reševali in vedno varovali vseh nevarnosti ter srečno privedli v namenjeni kraj (Rimski obrednik, dostavek 25—27). Ta blagoslov je zakramental. Bog svoje Cerkev vedno usliši. Zato naj vsak veren voznik da svoje vozilo tako blagosloviti. Veren voznik bo skrbel, da bo sedel za krmilo vedno v božji milosti; zato bo pred vožnjo, če mu je potrebno, obudil popolno kesanje. Podobno bo naredil vsak veren potnik pred nevarno vožnjo v avtu ali letalu.

Da bo vožnja varna, se bo voznik motornega vozila držal prometnih predpisov, ne samo zato, ker bo sicer kaznovan, temveč, ker mu to narekuje tudi vest, da mora skrbeti za svoje življenje in življenje sopotnikov ter za življenje vseh na cesti: tistih, ki mu vozijo nasproti, in tistih, ki jih prehiteva. V vesti je dolžan skrbeti, da je vozilo tehnično v redu in da je sam telesno in duševno sposoben za vožnjo. Pred vožnjo in med njo se bo varoval alkoholnih pijač, ki jemljejo nujno potrebno razsodnost in hitro odzivnost. Vozil bo previdno in se ne bo vdal, kakor tolikokrat mladi ljudje, skušnjavi, da bi iz opojnega veselja nad hitrostjo samo ali zaradi junačenja in postavljanja vozil prehitro. Grd greh zoper ljubezen, ki ga vsa družba upravičeno hudo obsoja, pa je po nesreči zbežati, čeprav samo zato, da se ogneš pričevanju pred sodnikom, ali ponesrečencu nič ne pomagati. Hudo ponesrečenemu je treba poskrbeti tudi za duhovnika ali mu, če to ni mogoče, pomagati, da se s kesanjem pripravi, če mu bo treba kmalu stopiti pred božjega sodnika. V tem primeru mu, čeprav ni pri zavesti, na uho govorimo kratko kesanje, na primer: Moj Bog, žal mi je, da sem grešil, žal mi je zaradi tebe.

Vestna skrb za svoje in tuje življenje zahteva, da se tudi kolesarji in pešci drže prometnih predpisov. Kdor se dobre volje vrača ponoči iz gostilne in čuti pijačo, naj ne hodi po prometni cesti in naj ne seda na kolo. Koliko nesreč in tudi življenj je že terjala lahkomišelnost in neprevidnost, zaradi katere bomo tudi Bogu dajali odgovor.

Predragi! Bog je človeka, ki je božja podoba in za Boga ustvarjen, postavil za gospodarja vseh stvari na zemlji in mu naročil, naj zemljo napolni in si jo podvrže (Mojz prva knjiga 1, 28). Stvari na zemlji, tudi naravne sile, naj človeku služijo. S svojim delom naj človek naravo tudi plemeniti. Z današnjo visoko tehniko si je človek že mnogo naravnih sil podvergel. Naporno prizadevanje za vedno večji napredek je po božji volji in božja zapoved. Cerkev se vsakega napredka veseli in ga blagoslavlja. Če človek izume uporabljati po pameti, so mu v srečo; če jih uporablja za slabo in zoper božje zapovedi, so mu v nesrečo. Bog nam je dal zapovedi, ker nas ljubi in nam hoče dobro. Njegove zapovedi pa vežejo vsakega človeka in v vsakem času. Vse to velja tudi o peti božji zapovedi, ki nam naroča varovati lastno življenje in življenje bližnjega.

Kakor kača je
položena gori ob
bok, da veže
vas z vasjo,
mesto z mestom —
 mesta

Tudi dobri papež Janez XXIII. je pri nekem splošnem sprejemu pred več tisoč romarji govoril o dolžnostih kristjana na cesti. Približno takole je govoril in rekel: Ne smemo pozabiti, da je smrtna nesreča, če jo povzroči groba nepazljivost, velik prestopok zoper božjo zapoved, ki ukazuje: Ne ubijaj. Zato se mora vsak kristjan vedno zavedati nespremenljive dolžnosti, da varuje življenje drugih in tudi svoje. Končal je dobesedno takole: „Kar so bile nekdanj žalostne posledice vojn in nalezljivih bolezni, to so danes strah vzbujajoče posledice nerazsodnosti, nediscipliniranosti in neprevidnosti.“

Kakor za današnji čas je napisal sv. Pavel tale opomin: „Glejmo drug na drugega, da se bomo spodbujali k ljubezni in dobrim delom“ (Hebr 10, 24). O kristjanih velja še posebej njegov opomin v pismu Rimljanom (12, 5 sl.): „Množica nas je eno telo v Kristusu, posamezni pa med seboj udje... Bratovsko se med seboj ljubite, v spoštovanju drug drugemu prvuje. Prizadevajte si za dobro pred vsemi ljudmi.“ To velja tudi na cesti, na kateri se vsaj včasih spomnimo, da moramo tako potovati, da bomo končno pripotovali v srečno večnost.

„Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa z vami vsemi. Amen.“
(2 Tes 3, 18).

+ JOŽEF, ljubljanski nadškof

Oko ni videlo in uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo.

ZASE SI NAS USTVARIL, O BOG

Z vero v večno življenje, življenje prihodnjega veka, gremo kristjani skozi ta svet. Bog nas je ustvaril umrljive. Življenje na zemlji je le kakor kratek dan v primeri z večnostjo, ki nas bo po smrti sprejela vase. Namen našega življenja na tem svetu je pripraviti se za srečno večnost s tem, da Boga spoznavamo, ga ljubimo in mu služimo, spolnjujoč njegove zapovedi. Ako to z iskreno voljo vršimo, bomo gotovo dosegli svoj končni življenjski cilj: večno življenje.

Ker ima vsak človek neumrljivo dušo, čaka neke vrste večno življenje tudi grešnike, ki umrjejo nespokorjeni v smrtnem grehu. Sveto pismo imenuje to večno življenje pogubljenih drugo, večno smrt. Bolj kot življenje je njih delež mukepolno večno umiranje. O tej pretresljivi skrivnosti naše vere smo razmišljali pretekli mesec.

Večno življenje pravičnih pa pome- ni v svojem bistvu življenje večne sre- če in večne blaženosti v nebesih. Po besedah svetega pisma in nauku svete Cerkev je edino to pravo, resnično in popolno življenje. V tem smislu pravi Jezus bogatemu mladeniču: „Če hočeš priti v življenje, spolnjud zapovedi“ (Mt 19, 17).

Prelepa verska skrivnost

Resnica o večnem življenju spada k temeljnim naukom krščanske vere. Utemeljena je na nezmotljivi božji besedi in sveta Cerkev jo skozi vse čase ozna- nja kot osrednjo resnico božjega raz- odetja.

Je pa ta resnica v nadnaravnem re- du, kamor naše omejeno spoznanje ne more prodrati. Nebesa so in ostanejo za vse zemljane prelepa, vendar nedo- umljiva resnica, kakor to sveti Pavel pove z znanimi besedami: „Oko ni vi- delo in uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9).

Čeprav je ta skrivnost tako globoka, je vendar razmišljanje o njej najslajša zaposlitev vseh vernih ljudi. Nešteto le- pih knjig o njej so že napisali in ve- dno nove izdajajo. Sámó sveto pismo in sveta Cerkev k temu razmišljanju va- bita, nudeč nam zanj obilico čudovitih, lepih misli in nagibov.

Gospod Jezus se v svojem učenju vedno znova vrača k večnemu življe- nju. Zaradi njega je prišel na svet; da bi nam ga odkril, je oznanjal svoj evan- gelij, veselo oznanilo odrešenja; da ga nam zasluži, je za nas na križu umrl. Ko govori o njem, rabi primere in po- dobe, ki odgovarjajo našim predstavam

o veselju in sreči. Veselje nebes primerja z veliko večerjo v kraljevskem gradu. Apostolom, s katerimi pije obredni kelih pri zadnji večerji, obljublja, da bo spet pil z njimi od sadu vinske trte v nebeškem kraljestvu. Veselje v nebesih bo popolno in nihče ga izvoljenim ne bo mogel odvzeti. Pravičnim bo dejal na sodni dan: „Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta“ (Mt 25, 34).

Po Jezusu poučeni in po Svetem Duhu razsvetljeni oznanjajo ta tolažilni nauk apostoli. Govore o nebeški slavi, o večnem počitku, o kroni pravice in življenja, o nebeškem kraljestvu, kjer bodo pravični večno združeni s Kristusom in Bogom, ki ga bodo gledali iz obličja v obličje, in bodo po njem razsvetljeni kraljevali na vekov veke. Popis nebes, ki ga daje sveti Janez v Razodetju, je nekaj nepopisno lepega.

Sveta Cerkev se v svojih izjavah vrača na Jezusovo in apostolsko učenje. Nebesa imenuje večno domovino, nebeško kraljestvo in nebeški raj, gledanje in uživanje Boga, resnično blaženost, večni pokoj, večno plačilo, nadnaravni cilj.

Oprti na ta pričevanja so katoliški teologi sestavili, razčlenili in utemeljili nauk o večnem življenju in večni sreči v nebesih. Kolikor je to v kratkem stavku možno, bom tu povzel njih glavne misli.

Prvi in glavni vir nebeške sreče

Ta je Bog sam, začetek in pravir vse resnice, dobrote in lepote. Blaženi se v nebesih združijo z Bogom na najpopolnejši način. Deležni so božje na-

rave in s tem v neki meri čudovitih božjih lastnosti (2 Petr 1, 4). Njih prva in največja sreča obstaja v tem, da gledajo Boga neposredno iz obličja v obličja, ga ljubijo, uživajo in hvalijo. Sveti Avguštin lepo pravi: „Počivali bomo in gledali, gledali in ljubili, ljubili in hvalili. To, glejte, bo na koncu in brez konca.“

Nauk svete Cerkve je glede tega naslednji: „Zveličani gledajo v nebesih božje bistvo in ga s tem uživajo; po tem gledanju in uživanju so resnično srečni in imajo večno življenje in večni pokoj. Njih duše to dosežejo takoj po smrti, ako so popolnoma čiste; na sodni dan pa se jim pridružijo tudi poveljučana telesa“ (Benedikt XII).

Gospod Jezus ta nauk potrjuje, ko pravi: „To je večno življenje, da spoznajo tebe, edinega pravega Boga...“ — tukaj po veri, v nebesih po blaženem gledanju (Jan 17, 3). Zvestemu hlapcu govori: „Dobri in zvesti služabnik, pojdi v veselje svojega Gospoda“ (Mt 25, 21). Razlagalci pravijo, da to pomeni: deležen boš onega veselja, ki ga uživa Bog sam.

Sveti Pavel uči: „Zdaj spoznavamo nepopolno; ko pa pride, kar je popolno, bo minilo, kar je nepopolnega. Zdaj namreč gledamo kakor v zrcalu, nejasno, takrat pa iz obličja v obličje“ (1 Kor 13).

Sveti Janez piše: „Preljubi! Zdaj smo otroci božji in se še ni pokazalo, kaj bomo — vemo, da bomo, ko se prikaže, njemu podobni, ker ga bomo gledali, kakršen je“ (Jn 3, 2).

Nauk tradicije povzema glede tega sveti Avguštin s svojo večno lepo mislijo: „Zase si nas ustvaril, o Bog, in

naše srce je nemirno, dokler v tebi ne počiva.“

Sveti Tomaž to resnico takole utemelji: „Nebeška blaženost je popolno dobro, ki uteši vse želje. Ako bi bilo še kaj želeti, bi Bog ne bil naš končni cilj. Samo Bog, ki je neskončno dobro, more zato popolnoma utešiti naše srce. To že psalmist pove, ko poje: ‘Bog, ti nasičuješ z dobrotami moje življenje’ (ps 102). Bistvena sreča človekova more obstajati samo v Bogu.“

Blaženi v nebesih torej gledajo Boga in to neposredno, jasno in razločno, iz obličja v obličje, takega, kakršen je. Za to gledanje jih Bog usposobi s posebno zmožnostjo, ki jo teologi imenujejo luč slave, kar je že psalmist v navdihnjenu napovedal: „V tvoji luči bomo gledali luč“ (ps 35).

Kaj vse to pomeni in vsebuje, si na zemlji le težko predstavljamo. To gledanje božjega bistva iz neposredne bližine mora biti nekaj nepopisno lepega in osrečujočega. Blaženi gledajo Boga v skrivnostih presvete Trojice, v njegovih čudovitih lastnostih, v njegovih delih, v njegovih načrtih. S samim božjim spoznanjem spoznavajo njegovo moč, njegovo pravičnost, njegovo usmiljenje, njegovo previdnost, s katero vzdržuje in vlada ustvarjeni svet. Nič več ni zanj skrivenosti ne v naravnem ne v nadnaravnem redu. V Bogu je vse jasno pred njih očmi. Ker je Bog neskončen, je tudi ta vir spoznanja neizčrpen. Sveti Irenej lepo o tem pravi: „Neprestano jih Bog razsvetljuje, neprestano duša spoznava, zakaj njegovo bogastvo nima meja, ne mere njegova modrost. V tem spoznavanju je večni napredek na vekov veke.“

Ob vsem tem seveda ne smemo po-

zabiti, da neskončnega Boga nobeno ustvarjeno bitje ne more do dna spoznati in doumeti. Zveličani ga spoznavajo vsak po svoji moči, bolj ali manj, po meri svojih dobrih del, vendar sleherni do svojega popolnega zadoščenja. Zavest, da v neskončnem troedinem Bogu še vedno ostajajo tajne globine, blaženih nič ne moti, marveč jih nasprotno napolnjuje z neizrekljivim občudovanjem in strmenjem. Vsakteri se zaveda, da je prejel dar spoznanja in sreče v najvišji meri, ki jo je sposoben, in da bi kaj več ne mogel ne sprejeti ne prenesti.

Iz gledanja in uživanja Boga se v blaženih vžiga plamen božje ljubezni. Ta ljubezen je v nebesih popolnoma čista in nesebična. Tam je Bog zares ljubljen od vseh, z vsem srcem, z vso dušo, z vsem mišljenjem in iz vseh mo-

či. Nič se tam tej ljubezni ne stavi nasproti. Bog sam, neskončna, poosebljena ljubezen jo vžiga in vzdržuje. Med blaženimi in med troedinim Bogom vlada najtesnejše razmerje najčistejšega, popolnega prijateljstva. Zveličani ljubijo Boga z ljubeznijo, s katero nje same Bog ljubi. Božja volja je v vsem tudi njihova volja. Tam je v vsakem izmed blaženih v polni meri uresničen klic svetega Frančiška: Moj Bog in moje vse! Iz te ljubezni do Boga izvira tudi najpopolnejša medsebojna ljubezen, ki družijo blažene v eno samo ljubečo božjo družino. V nebesih ni nobene zavisti, nobene sebične misli in želje. Tam ljubi vsak svojega bližnjega v Bogu kakor samega sebe; tam se drug drugega sreče in slave vesele tako, kakor da bi bila njih lastna. Vsi so v Bogu, ki je ljubezen sama, eno srce in ena duša.

Da iz vsega tega izvira nebeškim prebivalcem neusahljiv vir veselja, je samo ob sebi umljivo. Nebesa so kraj, kjer odmevajo večne hvalnice in slavospevi, kjer ni več solza ne žalosti. „S potokom svojih radosti jih napajaš,“ poje psalmist (ps 35).

Nebeška sreča je večna

Določen in jasen je nauk svete Cerkve, da bo nebeška sreča trajala vekomaj. V veroizpovedi pravimo: Verujem v večno življenje. Papež Benedikt XII. izjavlja z najvišjo učeniško oblastjo: „Potrjujemo, da neposredno blaženo gledanje in uživanje Boga v zveličanih traja brez vsakega presledka in da bo trajalo do sodnega dne, od tedaj pa na vekomaj.“ V bogoslužnih obredih svete Cerkve se vedno ponavlja: vita aeterna — večno življenje.

V svetem pismu je večnost nebeškega veselja na neštetih mestih potrjena.

Nebesa se imenujejo večna bivališča, pripravljena pravičnim; večna je dediščina zveličanih; pravični pojdejo v večno življenje in bodo vedno z Gospodom; venec slave, ki ga bodo prejeli, je nevernljiv; kraljevali bodo na vekov veke.

Sveti Avguštin preprosto in jasno utemelji ta nauk, ko pravi: „Življenje v nebesih bi ne moglo biti blaženo, ako bi ne bilo večno.“

V nebesih ne bo nobenega strahu več, da bi blaženo stanje moglo kdaj nehati. Kakor je Bog večni, bo večna tudi sreča zveličanih.

Skrivnost večnosti nam da nekoliko slutiti, kakšna bo ta nebeška sreča, ki nikoli ne preneha, se nič ne zmanjšuje, marveč še množi, ki se je blaženi nikoli ne naveličajo. V večnosti ni več našega časa; vse je tam zmeraj kakor en sam trenutek. To prečudno dejstvo hoče v neki meri ponazoriti pravljica o rajski ptici, ki jo je mlad menih v tihem gozdu nekaj trenutkov poslušal, ko pa se je vrnil v samostan, ga tam nihče več ni prepoznal, ker je bilo medtem preteklo sto let... Prav to skrivnost je hotel v neki podobi predstaviti svojim vernikom pridigar, ko jim je pripovedoval o mladi, verni materi, ki je umrla ob rojstvu sinka, prvorojenca. Ta je ostal živ, duša matere pa je odplavala v nebesa. In komaj se je tam zamaknila v troedinega Boga, se je je nekdo narahlo dotaknil in ji zašepetal: „Mama, zdaj sem pa tudi jaz tu pri vas.“ Bil je njen otrok. Začudeno ga mati vpraša: „Kako, ali si takoj po svetem krstu umrl?“ „O, ne,“ ji odgovori sin, „dočakal sem na zemlji osemdeset let...“ Podobe so to, ki tipljejo za skrivnostjo večne sreče; ta pa seveda presega vsako naše sedanje spozna-

nje. Eno je gotovo: blaženi v nebesih, ki so deležni božje narave, so deležni tudi božje večnosti in nespremenljivosti.

V zvezi z večno srečo nebes je tudi nemožnost greha. Duša blaženih se v nebesih s tako silo oklene Boga, ki je dobrotin in ljubezen sama, da je ne more nič odtrgati od njega. Čeprav ji ostane veliki dar svobode, vendar ji ni več mogoče izbirati med Bogom in stvarmi. Ko enkrat spozna Boga kot najvišje dobro in se mu v ljubezni preda, zanjo ni več možnosti skušnjave in omahovanja. Naj nam spet sveti Avguštín po svoje lepo in jasno to razloži in utemelji: „Daleč od zdrave krščanske vere naj bo misel, da bi mogli blaženi v nebesih ponovno pasti v grdobijo greha. Adamu in Evi je bila dana s svobodno voljo milost, da sta mogla ne grešiti; zadnja milost nebes pa bo mnogo večja: nič več ne bo mogoče grešiti.“ Bog bo v nebesih pač vse v vsem; njegova neskončna svetost bo prešinjala vse nebeške prebivalce.

Drugo veselje nebes

Bistveni, prvi in glavni vzrok nebeške sreče je Bog sam. Uče pa sveti očetje in teologi, da bodo blaženi v nebesih poleg bistvene sreče, ki obstaja v gledanju in uživanju troedinega Boga, deležni še nebistvenega, rekli bi, postranskega veselja. V čem naj bi to obstajalo?

Vsi blaženi bodo uživali družbo povelčanega Kristusa, Boga in človeka, dalje družbo božje Matere Marije; družbo nebeških angelov in svetnikov. V Očetovi hiši je mnogo bivališč; pri kraljevski večerji je mnogo gostov; neštevilna je množica zveličanih, iz vseh narodov in rodov in jezikov...

V Bogu spoznavajo blaženi vse, kar si želijo. Sveti Tomaž pravi: „Nobenemu zveličanemu ne bo odrečeno, da ne bi videl v božji Besedi vsega, kar ga zanima in zadeva.“ Vedeli bodo za svoje domače, ki so še na svetu; za svoje sorodnike in prijatelje; za svoje podložnike; za svoj narod in domovino. Na to naslanja sveta Cerkev svojo in našo prošnjo k svetnikom božjim. Gledali bodo blaženi v Bogu ustvarjeni svet, z vsemi njegovimi zanimivostmi in lepotami, v vseh njegovih naravnih skrivnostih. Vedeli bodo za duše, ki so v vica, in zato jih sveta Cerkev v svojih molitvah prosi, naj zanje posredujejo pri Bogu. Vedeli pa bodo tudi za duše pogubljenih. Ali jih bo to/kaj žalostilo, ako bodo med njimi videli tudi one, ki so jih na zemlji ljubili? Rečeno je že bilo, da v nebesih ni nobene žalosti več. Molili bodo božjo voljo in božjo pravičnost v zavesti, da se vsak, ki se pogubi, pogubi le po lastni krivdi.

Ker milost zida na naravo, bo med blaženimi v nebesih ostalo ne samo potrjeno, ampak v nadnaravni meri še poglobljeno razmerje ljubezni, sorodstva in prijateljstva, ki jih je na zemlji družilo. Vse pa bo poduhovljeno in posvečeno. O medsebojni zaupni ljubezni, ki bo družila vse blažene, lepo pravi sveti Avguštín: „Misli, ki jih zdaj vidi le Bog, bodo videli drug v drugem. Tam bo popolna edinot v vsem. Nihče ne bo hotel tam česa skrivati pred drugimi, ker nihče ne bo mislil nič hudega.“

Zveličani ohranijo tudi v nebesih svoje posebne kreposti in nadnaravne darove, ki so jih v življenju prejeli. Od tod navada svete Cerkve in vernega ljudstva, da se v posebnih potrebah obra-

čamo do posebej izbranih svetnikov. Vere v nebesih ne bo več, ker bo prešla v blaženo gledanje; in tudi upanja ne bo več, ker bo v polni meri izpolnjeno. V vsem bo vladala ljubezen, ki bo tam dosegla svojo najvišjo stopnjo. Da bo duša zveličanih tiho in potrpežljivo čakala združenja s telesom, smo pri razmišljanju o vstajenju omenili. Brez dvoma bo telo pravičnih s poveljicami čutili in zmožnostmi v neki meri pomnožilo veselje in srečo duše.

Glede gledanja in uživanja Boga bo sreča nebeščanov v bistvu za vse enaka. Glede njene mere pa jo bo Bog delil vsakemu po njegovem zasluženju. Večja bo blaženost, tako bistvena kot nebstvena, tistih, ki so v življenju več dobrega storili za slavo božjo ali zanjo več hudega prestali. Trem zborom blaženih se pripisuje v svetem pismu posebna krona slave: deviškim dušam, ki so zmagale poželenje mesa; mučencem, ki so premagali sovražni svet, in učnikom, ki so druge učili v pravičnosti. Zdi se pa, da je med tremi posebej odlikovanimi skupinami krona mučencev najsijajnejša.

Gotovo bo tudi sam nebeški kraj, kjer blaženi prebivajo, poseben vir veselja in nadnaravnega zadoščanja. Sicer je Bog povsod pričujoč in prešinja vse s svojo neskončnostjo. Biti z Bogom pomeni v bistvu biti v nebesih. Za združenje z Bogom bi pravzaprav ne bilo treba posebnega kraja. Sveto pismo pa o njem ponovno govori in sveti Janez v Razodetju čudovito lepo opisuje nebeško mesto Jeruzalem, kjer se Bog svojim izvoljenim v vsej svoji dobroti in lepoti razodeva. Jezus sam nas v očenašu uči moliti: Oče naš, kateri si v nebesih...

Kje so nebesa, ne vemo. Tudi to je njih skrivnost. Gospod Jezus se je tudi glede tega prilagoditi našim predstavam in je pogledal proti nebu, ko se je zahvaljeval in molil k nebeškemu Očetu. Kakor si pekel predstavljamo v globini zemlje, tako si nebesa mislimo v višavi, nad zvezdami. Dejansko se je tja dvignil Jezus na dan svojega vnebohoda. V nebesa je bil zamaknjen sveti Pavel in je tam gledal skrivnosti, ki jih človeku ni dano povedati. Njegove so lepe besede: „Iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji. Kar je zgoraj, po tem hrepenite, ne po tem, kar je na zemlji“ (Kol 3, 1—2). Seveda pravijo nekateri, da je to, kar je vzvišenega in lepega, po naših mislih vedno nekje zgoraj, kar pa je slabega in nevrednega, nekje v globini. Vendar je skoraj splošno mnenje teologov, da so nebesa v resnici določen, od dobrega Boga za njegove izvoljence ustvarjen kraj in ne samo neko blaženo stanje zveličarjih. Gotovo to odgovarja ne samo neskončni božji dobroti in radodarnosti, ampak tudi naši lastni naravi, ker naše duše in zlasti še naša telesa niso neskončna in so zato ena kot druga navezana na neki prostor.

Naj bodo te tolažilne misli zaključene z besedami svetega Pavla, ki pravi: „Če smo otroci božji — in to smo, če živimo v posvečujoči milosti, ki je v nas začetek večnega življenja —, potem smo tudi dediči: dediči božji, so dediči pa Kristusovi; če le z njim trpimo, da bomo z njim tudi poveljicani. Mislim namreč, da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami“ (Rim 8, 17—18).

Alojzij Košmerlj

I. VZGOJA:

● Kaj se pravi „vzgajati“ (v naravnem redu)?

„Vzgajati se pravi doseči od gojenca to, da se bo vedno in svobodno odločil za tisto, kar je v skladu s človekovim dostojanstvom.“

1. Vzgjati najprej pomeni: izpeljati, ven vzeti in potem: gojiti, dvigati, plemenititi.

2. Zato vzgajati ne pomeni samo:

učiti: obogatiti razum z novim znanjem ali razviti razum, da je sposoben novo znanje sprejemati;

opozarjati, nadzorovati, kaznovati: to so le sredstva, katerih se vzgojitelj pri vzgoji poslužuje.

2 ● Razne vrste vzgoje:

1. Glede na pomen besede „vzgoja“:

v splošnem pomenu, kakor se v družbi na splošno jemlje: vzor te splošne vzgoje je človek, ki bo „vljuden, a ne priliznjen, resnicoljuben (odkrit), a ne surov, pošten, a brez robotosti, zvest svojim načelom in prepričanju, a ne da bi s tem žalil bližnjega“. (Madžarski škof msgr. Toth).

2. Glede na kraj in dobo je vzgoja: družinska, šolska, družbena.

3. Glede na človekove zmožnosti je vzgoja volje, razuma, srca... In: verska vzgoja, telesna (telovadba) itd.

● Težave pri vzgoji:

1. Težave, ki izvirajo iz vzgoje same: gojenca se ne more nasilno prisiliti za to in tako dejanje in vendar je cilj vzgoje ta, da se bo sam vedno in svobodno pravilno odločil, a kako to doseči?

2. Težave, ki izvirajo iz načina vzgoje:

kako upogniti, ukloniti, ne da bi zlomili?

„Delo vzgojitelja je težko, ker mora vcepiti neki določen način mišljenja, vedenja in ravnanja gojenčevi volji, ki je ustvarjena in vajena na svobodno izbiro.“

● Razni načini vzgoje:

1. Vzgojitelj ne sme nasilno ukloniti volje; s tem lahko zamori bistveno odliko človekove osebnosti — svobodno odločanje.
2. Spet pa je ne sme prepustiti same sebi: s tem bi ostala izpostavljena neštetim zunanjim in notranjim slabim vplivom, ki si jo skušajo pridobiti in zaslužniti.
3. Edina rešitev, čeprav težka, je:

Razumna, tenkočutna vzgoja: ki upošteva vse dobre in slabe lastnosti v posameznem primeru; jih skrbno premisli; jih pravilno oceni in nepristransko (prosta zunanjih vplivov) presodi.

A istočasno naj bo vzgoja dosledna, trdna; vzgojitelj naj z nepopustljivo vztrajnostjo uporablja najučinkovitejša sredstva za doseg postavljenega cilja.

II. VZGOJITELJ:

● Kdo ima pravico, oblast in dolžnost vzgajati?

1. **Starši:** vzgoja otrok je med prvimi zakonskimi dolžnostmi. „Imeti otroke ne pomeni le roditi jih, ampak tudi vzgojiti“ (sv. Tomaž). Pri tem jim pomaga že po naravi dana ljubezen, a ta bodi pravilna, pametna, ne slepa.
2. **Učitelji:** so sodelavci staršev. Nadaljujejo družinsko vzgojo. Ne smejo se omejiti le na umsko izobrazbo, naj ne vzgajajo le možganov, ampak tudi srce, dušo, celega človeka.
3. **Državna oblast:** pomaga pri vzgoji tako, da jo ščiti in podpira s pravičnimi zakoni o šolstvu in vzgoji ter z ustanavljanjem in vzdrževanjem vzgojnih ustanov.

● Vzgojiteljeve sposobnosti in lastnosti:

1. **Naravne:** Kot umetnik, tako se tudi vzgojitelj rodi. Vsaj nekatere vzgojiteljske sposobnosti mora imeti že po naravi.

2. **Pridobljene:** Čeprav velja: čim več naravnih sposobnosti, s tem še niso izključene pridobljene lastnosti:

Zaupanje vase in v uspeh: „to je tista sila, ki omogoči naš vpliv na druge.“ Malodušen nikdar ničesar ne začne ali pa začne slabo, brez volje, ker ne upa v uspeh.

Bistroumnost: da v posameznem primeru spozna (se znajde) kdaj in kako mora kaj narediti, reči oz. molčati; da ne pričakuje slepo na varljiv, prehitер uspeh, če je morebiti dosegel pri gojencu le površen vpliv.

Velika ljubezen do poklica: vzgoji naj posveti res „življenje celo“; nezadržana velikodušnost in vedrost; nesebična žrtev lastnega ugleda in dobrega imena ob morda le navideznem vzgojnem porazu.

Poznanje svojega poslanstva: „Pravilna vzgoja je umetnost, kako zgraditi celega človeka, ne specialista.“ Vzgoja se ne sme omejiti le na to, da izoblikuje „uglajene salonske gospodiče“, ki so pa lahko objestni in nesprejemljivi za vsako besedo, ali pa „preživele dvorne dame“, ki bi jim vsako delo bežalo iz rok. To ne bi bila ne vzgoja, ne pravilna, še manj krščanska. Krščanska vzgoja mora oblikovati najprej naravno poštenega, popolnega moža ali ženo, potem pa ga usmeriti in voditi k Bogu.

Vztrajnost in tenkočutnost: ti dve lastnosti si ne nasprotujeta med seboj in sta popolnoma v skladu z odločnostjo in doslednostjo, a obenem izključujeta vsako premehkužno oz. surovo ravnanje.

● Kakšen bodi postopek vzgoje:

1. Prvi pogoj uspešne vzgoje je **zgodno osebno življenje vzgojiteljevo:** „Otrok rad posnema“ je važen in upoštevanja vr eden vzgojni zakon.
2. Upoštevatı je treba **gojenčeve posebnosti:**
Spol: važna je razlika med žensko in moško duševnostjo;
starost: drugačno mora biti ravnanje z otrokom in doraščajočim.
3. **Študirati gojenca:**

Značaj: veliki vzgojitelj madžarske akademske mladine in vzgojni pisatelj msgr. T. Toth jih je razdelil glede na značaj v tri vrste:

- a) **hitri, iskri, razposajeni:** zato večkrat zaleteli, ne znajo mirno misliti in preiščljeno delati; za te je dobra vzgoja volje samozatajevanje, odpoved dovoljenemu, zadržanost;
- b) **veseli:** za vsako stvar se takoj navdušijo, a nimajo potrpežljivosti in vztrajnosti, da bi jo izvedli; z vztrajnostjo, umirjenostjo in nepopustljivostjo pri vsakem začetem delu si bodo vedno bolj utrjevali voljo;
- c) **tihi, vase zaprti, preiščljeni:** da se bodo „odprli“ svetu naj se zelo posvete zunanjemu delu.

Občutljivost: ker je drugačno ravnanje z neobčutljivimi kot občutljivim; z boječim kot s pogumnim, drznim; z močno nagnjenim k dobremu oz. slabemu.

Razum: ali je bistrega, jasnega, srednjega ali nerazvitega razuma.

4. **Opazovati:** vedenje, navade in nagnjenja; s kom se družijo; kako misli, premisli in presodi posamezne dogodke; kako sprejema in odgovarja na moralne, umske in čustvene vplive.

5. **Vplivati na gojenca:**

Vzgoja volje: da bo trdna in odločna, ne omahljiva in vetrnjaška;

vzgoja srca: vcepi ali ojači naj tenkočutnost, plemenitost, z eno besedo: posreduje naj mu srčno dobroto in kulturo;

v težkih in odločilnih življenjskih prehodih iz ene dobe v drugo, iz enega okolja v drugega, mu bodi svetovalec in prijatelj;

a pri vsem naj spoštuje njegovo osebnost, ne sme je zadušiti, ampak le usmerjati.

III. ZAKLJUČEK:

1. Poklic vzgojitelja je težak in odgovoren. V njegovih rokah je bodočnost posameznikov, ki jih vzgaja, njihovih družin in prihodnost naroda.
2. Vzgojitelj se ne sme omejiti le na človečansko vzgojo, ampak mora vzgajati tudi versko, za Boga.
5. Prava krščanska vzgoja je „dviganje človeka k Bogu“. To naj bo najvišji cilj vsakega vzgojitelja.

J. Re

umetnik modernega časa

Zagrebski verski mesečnik „Vjerske novine“ je v svoji številki III/6 1964 objavil članek o smrti slovenskega tenorista, pevca evropskega slovesa, **Jožeta Gostiča**. Članek je opremil s tremi slikami: pevčevim portretom, sliko o njegovi vlogi v Verdijevem „Otelu“ in sliko, ki kaže Gostičev pogreb na Homcu, ko ga je pokopal sedanji ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik. Vsebinska članka preseneča, kajti kaže lik umetnika, ki je bil pravo zanikanje sveta in razmer, kakor jih morajo preživljati zlasti katoliški verniki v domovini. Pisec pravi:

Govorili so, da ni vedel in da je za-
do konca ostal optimist. Toda kdo
bi mogel ohraniti optimizem pred smrtjo?
Seveda se obnašajo izzivalno tisti,
ki morajo umreti nagle smrti na bojišču,
med napadom ali tisti, ki je na smrt
obsojen in koraka na morišče...
To je možno! Kadar pa rak počasi grize
in človek umira neizogibno in bedno...
Kdo bi mogel biti tedaj optimist...?

Jože Gostič, naš veliki pevec, je bil
verniki vstalega Zveličarja — Kristusa.
Vše življenje je bil iskren vernik, pred
smrtjo pa je bil to še poglobljeno. Za-
to je bil optimist tudi tedaj, ko je iz-
vedel...

Jože se je rodil 5. marca 1900 v Stari Loki pri Škofji Loki kot otrok organista Leopolda in matere Ane. Nekaj let pozneje se je vsa družina naselila na Homcu pri Kamniku. Oče je bil organist, mati glavna pevka, mali Jože pa je bil ministrant in pevec na koru. Po očetovi smrti je končal orglarsko šolo v Ljubljani in sledil očetu na koru homske cerkve. Pozneje je študiral klavir, solo petje na konservatorijih v Ljubljani in na Dunaju.

Razvil se je v pevca svetovnega slovesa, vendar se je vsako nedeljo vračal iz Ljubljane v domačo cerkev in pel na koru, ne kot solist, ampak najraje v zboru. Na velike praznike — božič, veliko noč, vse svetnike — je hotel biti vse dni med svojimi domačimi in v cerkvi svojih otroških let. Homčani so iz časopisov dobro vedeli, kdo je Gostič, toda med njimi je vedno bil stari, skromni, domači Jože. Vsem se je zdelo popolnoma razumljivo, da se je največ družil z domačim župnikom. Spadal je med tiste inteligente, ki nikdar ne pozabijo na svojo domačo grudo, na kmečko hišo, ki jih je rodila. Med nagrobnim govorom je homski župnik med drugim rekel: „Ni ga zajela tista oholost, ki je tako pogosta med pevci, kadar se spravijo na velike odre.“ Gotovo se je vsako leto na dan vernih

duš vrnil med domače in naprej z nji-
mi glasno zmolil vse tri dele rožnega
venca za verne duše v vicah. Na večer
pred božičnimi prazniki je vodil spre-
vod, ki je med molitvijo rožnega venca
okadil vse prostore v hiši in prosil bož-
ji blagoslov za vse v hiši. Kvantači v
gostilni so ga dobro poznali; v njegovi
navzočnosti so morali utihniti. Saj to
je bil — Gostič!

Operno pevsko pot je začel v letu
1922 v Ljubljanski Operi, ko je prvič
nastopil v „Evgeniju Oneginu“. Leta
1937 je kot izkušen pevec prodril v za-
grebški operi in sicer v vlogi Pinker-
tona v Puccinijevi operi „Madame Bu-
tterfly“. Od opere do opere je rasel v
uspehih. Glas se je vezal z dobrim
igralcem. Bil je vsestransko talentiran
in pravilno šolan. Gostič je bil resnič-
no prava operna osebnost.

Po drugi svetovni vojni je dosegel
višek slave. Še vedno je ostal v Zagre-
bu. Umetniki z manjšimi vrlinami so
se trudili v teh letih za uveljavljanje
na svetovnih odrih. Toda za Gostiča so
vsi vedeli, kako je bil skromen. Nje-
gova skromnost je postala pregovor!
Šele 1. 1951 je bil angažiran v dunaj-
ski operi, vendar je ohranil zveze z
Zagrebom. Z Dunaja so ga klicali na
velike evropske odre. Londonska opera
ga je prvič mogla slišati v letu 1955
in vodstvo opere si ni odpustilo, zakaj
ga že prej ni povabilo. Verdijev „Ote-
lo“ je Gostiča tako proslavil, da so ga
klicali čez ocean. Prejel je vabilo v
newyorško opero Metropolitan. Toda
Gostiču Evropa zadostuje! Raje je bli-
zu domovine! New York ga ni mogel
poslušati.

Vse to nam je znano iz domačega
in svetovnega tiska. Vsi so ga poznali
kot dobrega prijatelja in požrtvovalne-
ga stanovskega tovariša. Zato bomo
skušali prikazati Gostiča kot vernika
katoliške Cerkve...

Več let je ob nedeljah rad zahajal
pet na kor cerkve Sv. Marka, zelo po-
gosto tudi v baziliko Srca Jezusovega.
Nekoč ga je pater vprašal: „Zakaj ho-
dite prepevat ljudem, ki glasbeno niso
izobraženi? Saj ste navajeni samo na
operni oder in koncertne dvorane...“
Gostič mu je odgovoril: „Seveda je pred
moj šolana publika, kadar jo potre-
bujem. Toda poslušalce v cerkvi lju-
bim!“ Naglo se je okrenil in odhitel
skozi stranska vrata, da bi se izognil
zahvalam in čestitkam faranov pred
glavnimi vrati.

Ob očetu — organistu se je napil
ljubezni do liturgije. Vsi v homski fari

se ga spominjajo, s kakšnim veseljem je prepeval Marijine pesmi na koru. Veliki svet ga je poznal po najboljših opernih vlogah, Homčani pa po lepih: „Marija skoz življenje...“, „Čolnič življenja“ in po evharistični „Najlepši trenutek“. Vidite: Marija je pomagala in njegovega življenja čolnič je priplul v najlepše pristanišče, ko se je srečal z evharističnim Kristusom na božični dan 1963 pred vrati v pravi božič večnosti.

V župni cerkvi na Homecu je zadnjič pel 6. oktobra, to je na nedeljo Kraljičev presv. rožnega venca, pred zagrebško publiko pa je zadnjič pel dne 12. oktobra v Verdijevem „Trubadurju“. Zadnji pozdrav z odra je veljal dijakom na galeriji, ki so mu navdušeno ploskali. Dijaki so mu bili najljubša publika.

Po prvi operaciji so se med njegovimi prijatelji razširili varljivi upi, kajti uspela je odlično in Gostič se je prav dobro počutil. Preveval ga je si-joč optimizem. „Govore, da imam raka. Seveda, vsakdo mora pač zaradi nečesa umreti!“ Nastopal je še kar naprej, do zadnjega je opravljal svoje stanovske dolžnosti.

Pred drugo operacijo mu je bilo že vse jasno. Naj delajo zdravniki po svoje, on se je zase odločil po svoje. Pod nož ni šel sam, hotel je spremstvo Boga. Pred operacijo je opravil življensko spoved. Sebi je olajšal vest, zdravnikom pa mnogo skrbi. (Telo namreč mrtvinčijo z anesteziom, bolniku pa mirijo duha s pripovedovanjem, da gre za navaden čir...). Po operaciji se je takoj še enkrat spovedal. Kajti za vsako vlogo na odru se je vestno pripra-

vil. Zdaj je šlo za generalko pred najvažnejšim nastopom.

Na božič je želel sprejeti zakramente za umirajoče. Vsi so opazili, da se nič ne boji. Česa naj se boji? Prepogosto je bil na odru; odvadil se je tremel! Za ta zadnji nastop pa se je pripravljal zelo dolgo — dejansko vse življenje.

Maziljenje! Zakrament, ki je zelo pedantski. Kajti duhovnik počasi in natančno mazili z oljem vse: oči, ušesa, usta, roke in noge. Brišejo se zadnji sledovi grehov na vseh čutilih... Jože je zelo pozorno spremljal ves obred. Ko je bilo končano, je pobožno sklonil glavo, da je prejel papežev blagoslov. To je velik blagoslov z velikim odpustkom za umirajoče. Gostič je vedel, kako je to potrebno. Pogosto je namreč potoval čez meje in zato ve, kako je važno, da je potni list v redu in so vsi vizumi na svojem mestu. Ve, da je papež nebeški ambasador na zemlji in da imajo njegovi vizumi veliko vrednost.

Vse je bilo mimo. Prijel je svojega domačega župnika za roko, jo dolgo zadržal in rekel: „Hvala vam, pripravljen sem na vse. Pripravljen sem za pot!“

Župnik se ni pomiril. Naslednji dan, bilo je prav na božič, je pred oltarjem začel mašne molitve s prošnjo: „Oče, ohrani nam ga, ako je mogoče... Vendar ne naša, ampak Tvoja volja naj se zgodi.“ Ta maša se je začela ob petih popoldne. Malo pred šesto uro se je končalo Kristusovo žrtvovanje na oltarju — in Gostičevo trpljenje na bolniški postelji. Slavni tenorist je umrl.

Truplo so prenesli takoj v avlo ljubljanske Opere. Pozneje se je vrnil v domačo hišo na Homecu. Pogreb je vodil ljubljanski nadškof dr. Pogačnik ob asi-

stenci 14 duhovnikov in šest bogoslovcev. Opera iz Ljubljane, Zagreba in Dunaja so poslale svoja zastopstva. Vendar je bilo največ prisrčnosti v žalosti zagrebške delegacije srednješolskega in univerzitetnega dijaštva. Zbor ljubljanske Opere je odpel nagrobnico, domači cerkveni zbor pa rekviem v cerkvi. V cerkvi so Homčani zaslišali še najljubše Gostičeve Marijine pesmi in evharistično „Najlepši trenutek“. Toda Jožetovega glasu ni bilo več — pel je tenor ljubljanske Opere Rudolf Francl.

Mrak se je raztezal nad pokopališčem, ko so krsto spuščali v družinsko grobnico. Nadškof je vrgel prgišče grude in molil: „Spomni se, človek, da si prah in da se v prah povrneš!“ Nad plamen bakel in nad žar Kamniških planin se je dvigalo še mnogo močneje, ko je molil: „Jaz sem Vstajenje in Življenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umre!“

Domači župnik se mu je nad grobom zahvalil: „Hvala ti, dragi Jože, za veliki vzgled vdanosti v voljo božjo in za zgled krščanske smrti! Hvala za vse pesmi!“

Dnevniki in svetovni listi so postavili Gostiča na pravo mesto v okviru naše kulturne dediščine. Kritik B. Dragutinović je zapisal: „Za njim nam je ostal ponos, da smo ga imeli, in bolečina, da smo ga izgubili.“ Zagrebški dnevnik „Telegram“ je zapisal: „Ni ga več! Samo na ploščah ostaja še med nami in tam bo ostal za vedno med nami.“

Nam pa ostaja tolažba, mnogo močnejša od one na gramofonskih ploščah. S svojo vero je izpričal, da živi naprej v Kristusu in da bo skupno z nami vstal poslednji dan.

Ruda Jurčec

upanje in vera

Nekateri mislijo, da je med tremi božjimi krepostmi le neka umetna ločitev. Luter je npr. vero in upanje kar pomešal: po njegovem nas reši le zaupanje v Kristusa. Res pa je, da je končno globoko duhovno življenje le eno samo močno hotenje cele duše k Bogu. Prav je, da pogledamo, v kakšni zvezi je upanje z vero.

Najprej je gotovo to, da morata biti vera in upanje **najtesneje združeni**. Upanje se mora na vero opirati, imeti nekako svoje korenine v njej. Če tega ni, je upanje slabo, samo životari in splahni pred vsako težjo oviro.

Iz tega sledi, da mora biti vera trdna, živa, če naj bo temelj upanju. Kdor misli, da si je s katekizmom v ljudski šoli vero zadosti poglobil in utrdil, se zelo moti. Vera se mora v človeku razvijati in utrjevati, prav kakor telesno življenje: tudi to ne ostane pri razvoju desetih let.

Že pred več kot osemsto leti je Hugo od sv. Viktorja zapisal tole: „Veliko je takih ljudi, ki mislijo, da se pravi verovati, le ne tajiti verskih resnic. To so bolj verniki iz navade kot iz kreposti vere. Zanimajo jih le ze-

meljske, minljive reči, ne dvignejo se več do večnega cilja. Čeprav prejema-jo zakramente kot drugi, se vendar nočejo več poglobljati v vero, v bistvo krščanstva, pa tudi ne v upanje, ki teži za večno srečo. Imajo krščansko ime, v resnici so daleč od vere.“

Podobne besede je zapisal že sv. Avguštin: „Prejemajo sv. obhajilo, pa brez globoke zavesti, da je tu vir božjega življenja, skrivnost božje ljubezni in vstajenja. Hodijo k spovedi brez zavesti, da je to skrivnost največjega odpuščenja in očiščevanja. Zato ni čudno, da opešajo, ko se v njih upanje zamaje.“

V razlagi viharja na morju pravi sv. Avguštin: „Kdaj Kristus spi v tvojem srcu, če ne tedaj, ko pozabljaš na vero. Vera v tebi je Kristus. Če spi vera, spi Kristus. Zbudi ga, to se pravi: zbudi vero!“

Med vero in upanjem mora biti torej najtesnejša zveza. Vendar s tem ni rečeno, da bi to ne bili dve različni kreposti. Kakšna je razlika med obema?

Razlika ni v tem, da bi bila vera stvar preteklosti, upanje pa bodočnosti.

Vera obsega tudi prihodnost, vstajenje, večno življenje.

Razlika je v tem, da se vera opira na božjo resničnost, upanje pa na božjo zvestobo. Gotovost vere in trdnost upanja ni eno in isto. Gotovost pri veri je brezpogojna, ker je Bog vseveden in neskončno resničen. Z upanjem je pa drugače. Cerkev odreja Lutru pravico obljubljeni posamezniku odrešenje kot nekaj čisto gotovega, pa naj tisti dela, kar hoče. Čeprav je res, da dela Bog v nas, vendar je tudi res, da ne dela z nami kot s strojem, ampak kot z bitjem s svobodno voljo. Njegovo delovanje zahteva našega sodelovanja.

Rakek na Notranjskem

Verujemo v dovršenje skrivnosti Kristusovih in upamo, da bomo mogli biti deležni teh skrivnosti v večni sreči. Trdnost upanja temelji na veri v zvestobo in dobroto božjo, ki nas ne bo zapustila. A vemo, da je doseg večnih dobrin odvisna tudi od nas, od naše zvestobe božjemu klicu in naše vztrajnosti. Bog nas ne sili k večni sreči, samo ponuja nam jo in prav lahko jo zavrnamo. Dokler smo popotniki na zemlji, ni nič gotovega. Treba se je boriti za vztrajnost, sprejemati milosti z vso pozornostjo.

Skušnjave proti upanju, ki podvoje svojo moč, kakor hitro začnemo popuščati, so napadi hudobnega duha na krepkost upanja. Razvoj skušnjave je zelo značilen. Najprej se pojavi čut osamelosti, zapuščenosti, naša duhovna revščina nas pritiska ob tla, nobenega izhoda ne vidimo več. Verske resnice se nam zde nedostopne, neuresničljive, zapreke in nevarnosti se nam pokažejo kot nepremostljive. Od izkušnje iz preteklega življenja nam pridejo na misel samo take, ki so bile za nas pogubne. Čustvenost človeku, ki je ves iz sebe, zamegli razum. Duša je kakor hipnotizirana po neizogibni usodi, vedno bolj se ji zdi, da so verske resnice neumnost. Duša se da tiranizirati od vtisov, padcev in napak, ker se je že odrekla svobodi. Čim dalje to traja, toliko bolj dela sovražnik, da jo končno zasidra v prepričanju, da je propad že popoln.

Zaradi svoje nestanovitnosti in zaradi skušnjav moramo svoje upanje položiti v božje roke, ker je božja ljubezen močnejša kot vsaka ovira na našem potu (1 Kor 10—13).

J. Kn.

PRAVICE CERKVE PRI VZGOJI

Tretja ustanova, ki si po vsej pravici lasti svoj delež pri vzgoji otroka, je pa Cerkev. Pravni naslov za to njeno pravico je v njenem nadnaravnem materinstvu in v izrecnem naročilu njenega božjega Ustanovitelja, naj uči vse narode.

Odkod pravica

Kristjan živi poleg naravnega življenja, ki so mu ga posredovali starši in so mu ga tudi tako prvi dolžni pomagati razvijati, še drugo, nadnaravno življenje milosti, ki ga je prejel pri krstu, torej v Cerkvi. Kakor starši posredujejo naravno življenje, tako Cerkev posreduje nadnaravno življenje, je torej mati našega življenja milosti. Podobno kot starši mora zato tudi Cerkev skrbeti, da se to novo življenje v otroku razvija, se krepi in raste, dokler ne pride do polnosti v dokončnem združenju z Bogom v nebesih. Cerkev ima zato pravico in dolžnost, da uporabi vsa sredstva, da to učinkovito dosega. Dosega pa to zlasti z dvema vrstama sredstev: z zakramenti in z označevanjem nauka. Kristjan namreč raste v nadnaravnem življenju ne le z milostmi, ki jih prejme po zakramen-

tih, temveč tudi z deli, z življenjem po veri. Vse njegovo življenje mora voditi vera in mora težiti v ljubezen do Boga. Vedeti mora, kaj ga uči vera, če naj po njej živi. To pa mu posreduje prav Cerkev, ki je bila od Kristusa ustanovljena zato, da njegovo odrešenje, nauk in milosti, posreduje vsem časom in vsem krajem. Kristus ni prišel reševati samo ljudi, ki so živeli v njegovem času in ob njem, temveč ljudi vseh časov in vseh krajev.

Cerkev to delo oznanjanja vrši na najbolj različne načine: s pridiganjem v bogoslužnih prostorih, s katehiziranjem odraslih in otrok, s knjigami in časopisi, s šolami in organizacijami, z radiom in televizijo itd. Sme uporabiti vsa sredstva, ki so ji za uspešno izvrševanje tega poslanstva potrebna. Tudi šolstvo! Res je, da ima Cerkev na razpolago tudi druga sredstva vzgoje, a dobro se zaveda, da je šola v modernem času eno najbolj učinkovitih. Ne samo zato, ker s šolo zajame največ ljudi, temveč predvsem zato, ker more po tej poti najgloblje vplivati na človeka, ko ga spremlja in vodi od časa, ko se mu začne odpirati razum, pa do časa, ko v glavnem zaključi vzgojo in izobrazbo.

Važnosti šole se dobro zavedajo tudi nasprotniki Cerkve, zato se bije boj med Cerkvijo in njimi, ki je končno boj med božjim in satanovim kraljestvom na zemlji — boj za neumrljive duše —, zlasti na tem področju. Sovražniki Cerkve se zavedajo, kot je dejal neki državnik, da je „šola brez Boga, šola brez katekizma, šola proti katekizmu; kdor tega ne razume, ta pač ne ve, ne kaj je otrok, ne kaj je vzgoja!“ (Ne samo v šoli, toda tudi v šoli in morda daries, ko otrok preživi toliko časa v njej, celo pretežno v šoli si mlad človek ustvarja svoj svetovni nazor, ki mu bo v življenju vodilo.

Cerkev sicer ni prejela od svojega ustanovitelja naročila, naj uči geometrijo, kemijo, zgodovino itd., a Cerkev ima pravico in v meri svojih možnosti tudi dolžnost, preprečiti, da bi pod pretvezo svetnega pouka skušali otroku uničiti vero. Toda tudi ko bi bilo, recimo, mogoče, da bi laična šola pri pouku svetnih ved ne rušila vere, se s tem Cerkev še ne bi mogla zadovoljiti. Cerkev mora namreč svoje otroke ne le varovati zmot, temveč jih v svojem zveličavnem nauku tudi pozitivno vzgajati. Krščansko življenje ni v tem, da se samo ogibamo greha, temveč da v spoznanju Boga in njegovi ljubezni tudi rastemo. Cerkev gradi in podpira šole vseh vrst in stopenj, da posreduje svojim otrokom krščansko vzgojo.

Do česa ima pravico?

Po vsem tem bo razumljivo, kar določa Zakonik cerkvenega prava v kanonu 1379: „Kjer ni katoliških šol, osnovnih in srednjih, naj zlasti škofje

poskrbijo, da se ustanove. — In če državne univerze niso prežete s katoliškim naukom in katoliškim čutom, je želeli, da se v posameznih državah ali pokrajinah ustanovi katoliška univerza. — Verniki pa naj vsak po svoji moči prispevajo k ustanavljanju in vzdrževanju katoliških.“ Za Cerkev ustanavljanje lastnih šol ni vprašanje ne prestiža ne kakšnega drugega naravnega časnega interesa. Preveč bojev, preveč materialnih in drugih žrtev jo stane! Edinole njena skrb za blagor izročenihi duš jo žene, da bojuje težki boj za šolstvo, pri čemer žanje pogosto nerazumevanje in včasih odkrito nasprotovanje celo od tistih, za katerih blagor prispeva vse te žrtve.

Poleg drugega Cerkev zahteva, da se krščanski nauk uči v vseh šolah tudi kot poseben predmet. Samo po sebi bi se Cerkev lahko tej zahtevi odpovedala in katekizem otroke učila izven šole. Toda ne zdi se ji umestno, poleg drugih vzgojnih momentov, otroku jemati že itak skopo odmerjen izvenšolski prosti čas. Zato naroča v svojem Zakoniku: „V vsaki osnovni šoli se morajo otroci poučevati v krščanskem nauku, primerno njihovi starosti. Mladostnikom pa, ki obiskujejo srednje in visoke šole, je treba dati bolj popoln verski pouk in krajevni škofje naj poskrbe, da bodo to delo vršili zelo goreči in modri duhovniki“ (Kan 1373). Tudi ta zahteva Cerkve poteka iz istega vira kot vse druge, namreč iz pravice poslužiti se vseh učinkovitih sredstev, da Kristusov nauk posreduje svetu.

Poleg pravice do ustanavljanja vseh vrst lastnih šol in pravice do poučevanja krščanskega nauka kot posebnega

predmeta v vseh, tudi državnih šolah, ima Cerkev tudi pravico nadzorstva nad tem, da se v nobeni šoli, tako državni kot privatni, nič ne poučuje, kar bi bilo proti veri ali nrvnosti. Cerkveni zakonik pravi: „Krajevni škofje imajo pravico in dolžnost, da čujejo nad tem, da se v nobeni šoli na njihovem ozemlju ne uči in ne dela ničesar, kar bi nasprotovalo veri in dobrim nrvnem. Prav tako gre istim pravica, da potrjujejo veroučne učitelje in knjige; tudi smejo zahtevati, da se iz razlogov vere in nrvnosti odstranijo iz šol tako profesorji kot knjige“ (Kanon 1381).

Ta zahteva Cerkve je prav tako upravičena in modra, kot so upravičeni in pametni državni higienski ukrepi, s katerimi hoče država odstraniti nevarnosti za zdravje učencev. Če ima država pravico in dolžnost, da brani telesno zdravje svojih malih državljanov — kar vsi odobravamo —, sme in mora tudi Cerkev storiti isto v verskem in moralnem pogledu za svoje krščence.

Da je upravičeno to nadzorstvo nad poukom krščanskega nauka v šolah, priznajo tudi nasprotniki Cerkve. Iz prej povedanega pa je lahko umljivo, da ji ista pravica gre splošno tudi nad vsem poukom. Ugotovili smo namreč, da obstajajo ozke in nerazdružne vezi med versko vzgojo in poukom v svetnih vedah. Iz tega seveda ne sledi, da se eno z drugim zlije in da sme Cerkev voditi splošno, suvereno nadzorstvo nad celotnim poukom v šolah. Gotovo ne! Cerkev nima ne poslanstva ne pristojnosti, da bi presojala tehnično stran znanstvenega pouka, naj gre to za matematiko, leposlovje ali katerikoli drugi svetni učni predmet. Kristus Cerkvi ni dal nobenega razodetja in ni obljubil

nobene posebne pomoči za to, da bi učila ljudi matematiko ali kozmografijo... Zato si Cerkev tudi ne prisvaja pravice, da bi izvajala nad poučevanjem svetnih ved enako vodstvo kot nad verskim in moralnim poukom. Tu je nezmotna učiteljica in edina poklicana, da uči razodete resnice, tam ne! Kar glede svetnega pouka hoče, je le, da prepreči, da bi pod plaščem vede ali zgodovine njenim otrokom vcepljali svetovni nazor ali moralo, ki bi nasprotovala njih verskemu prepričanju in krščanskemu čutu.

Zaključek

Upam, da je iz povedanega jasno, kakšne so pravice različnih ustanov do vzgoje otrok, zlasti kakšna je pravica in pristojnost Cerkve v tem, za katoličane tako odločilnem vprašanju. Pogosto je žal tudi med katoličani sammi veliko nejasnosti v teh vprašanjih. Pri mnogih je tega kriva nevednost, niso imeli možnosti ali časa, da bi se študiju tega vprašanja posebej posvetili. Mnogo pa jih je, ki jih je javno mnenje, tolikokrat odkrito nasprotno Cerkvi, potegnilo v svoj tok. Ponavljajo, kar slišijo na cesti ali berejo v dnevnem časopisju. Za obojne je odpomoč v tem, da si brez morebitnih umskih in še večkrat sentimentalnih pridržkov vzamejo nauk Cerkve za edino normo svojega mišljenja in zadržanja. Ni posameznik tisti, ki bi smel soditi, kaj je v teh vprašanjih prav in kaj ne. Katoličan ponižno sprejme nauk in določbe Cerkve, v srečni zavesti, da se ne moti, ker Cerkev vodi Sveti Duh.

p. Lojze Kukovica S. J.

PRED POROKO K ŽUPNIKU IN ŽUPANU

Ženin in nevesta sta že vse premislila in uredila, da bi bil njun zakon trden in srečen. S tem seveda še ni storjeno vse. Zakon je zelo važna zadeva: ne tiče samo ženina in neveste, ampak se zanj po svojem poslanstvu zanimata z vso resnostjo tudi Cerkev in država. Vsaka s svoje strani in s svojega gledanja stá uzakonili celo vrsto postav, ki jih morata ženin in nevesta upoštevati, da bo njun zakon pravilno sklenjen in veljaven pred Bogom in ljudmi. Vse te postave nikakor nimajo namena ovirati ženina in nevesto pri njunih načrtih, ampak nasprotno, so izdane v njuno dobro in v dobro njune bodoče družine, najosnovnejše celice družbe in Cerkve.

Cerkvene postave

Najvišji postavodajalec tudi v družinskih zadevah je Bog. Po njegovi volji je zakon nerazdružljiva zveza med možem in ženo. Vendar zakona kristjanov ne ureja samo božje pravo, ampak tudi cerkveno. To se pa opira tudi na državno pravo v zadevah zakona, ki posegajo v civilno življenje. Ker je vsak, med krščenimi veljavno sklenjeni zakon, zakrament, je jasno, da po božji volji pristoji Cerkvi pravica urediti, kako naj se sklepa, in določiti, kaj more preprečiti veljavnost zakona. Dejansko je

Cerkev vse to uzakonila v VII. poglavju tretje knjige cerkvenega prava v kanonih 1012—1143.

Ženitovanjski zapisnik

Po sedaj veljavnih cerkvenih postavah se morata ženin in nevesta kak mesec pred nameravano poroko predstaviti pristojnemu župniku, ki je redno župnik fare, kjer stanuje nevesta. Župnik z njima sestavi ženitovanjski zapisnik, da se ugotovi, ali sta ženin in nevesta krščena, prosta vseh oviralnih in razdiralnih zadržkov, ali vesta, kaj je zakon, in ali sta zadostno poučena v krščanskih resnicah, ki jih bosta morala kmalu učiti svoje otroke. Pa še, ali sklepa zakon popolnoma prostovoljno (kan. 1020). Če zaročenca nista bila krščena v fari, kjer sta pri izpraševanju, morata predložiti veljaven krstni list. Ta ne sme biti starejši kot šest mesecev. Prav tako samski list oz. mrliški list, kadar je kdo izmed zaročencev vdovec (kan. 1021, 1142).

Da more župnik ugotoviti, ali zares ni ovire za sklenitev njunega zakona, je seveda potrebno, da zaročenca na stavljen vprašanja odgovarjata v prepričanju, da to ni župnikova sitnost, ampak postopek, ki hoče zagotoviti veljaven, dopusten in srečen zakon. Zato tudi župnik o bolj zaupnih stvareh povpraša vsakega posebej, da lažje od-

krijeta, o čemer bi bilo neprijetno vpričo drugega govoriti. Vsako zakrivanje in laž bi bila v tem primeru lahko zelo usodna za njun zakon, mogoče je preslepiti človeka, ne pa Boga, ki vidi v dušo in srce.

V dosego še večje gotovosti, da sta ženin in nevesta vse po resnici povedala, zahtevajo v nekaterih deželah, npr. v Argentini, dve priči, ki zaročenca dobro poznata, pa nista z njima v ožjem sorodstvu.

Ker je večini slovenskih izseljencev nemogoče dobiti iz domovine veljaven krstni list, je najbolje, da se zaročenca za te listine pravočasno obrneta na svojega slovenskega dušnega pastirja, da jima pomaga vso stvar urediti.

Da ne bosta ženin in nevesta šele pri pisanju zapisnika premišljevala, če ni morda pri njiju kakega zakonskega zadržka, je prav, da vsaj na kratko glavne omenimo.

Zakonski zadržki

So razdiralni in oviralni.

Razdiralni onemogočajo veljavno sklepanje zakona, če zaročenca zanje vešta, pa jih zatajita, pa tudi v primeru, ko bi onadva zanje ne vedela. So pa tile:

1. Nezadostna starost: moški pod 16. letom in ženska pod 14. letom;

2. spolna nezmožnost: biti mora predhodna (že pred poroko) in trajna;

3. zakonska vez: kdor je v veljavnem zakonu, ne more skleniti novega (čeprav je npr. njegova žena v domovini);

4. različna vera: katoličan ne more skleniti zakona z osebo, ki ni krščena;

5. višji redovi: kdor je posvečen za subdiakona, diakona ali duhovnika (čeprav je morda pustil duhovništvo);

6. slovesne redovniške zaobljube;

7. ugrabitev: kdor ugrabi žensko osebo ali jo nasilno zadržuje, se ne more z njo poročiti, dokler ni postavljena na varen kraj;

8. zločin: osebi, ki sta zagrešili prešuštvo in si obljubili zakon ali ga poskušali skleniti ali je ena od njiju zagrešila umor zakonca; prav tako osebi, ki sta z medsebojno fizično ali moralno pomočjo usmrtili zakonca, čeprav nista izvršili prešustva;

9. krvno sorodstvo: v ravni črti v vseh kolenih, v stranski črti pa do tretjega kolena vključno (otroci bratrancev);

10. svaštvo: v ravni črti v vseh kolenih, v stranski črti do drugega kolena vključno. Sorodniki moža so vsaki njegove žene, sorodniki žene so vsaki njenega moža. Med sorodniki moža in sorodniki žene pa ni svaštva;

11. javna dostojnost: zadržek nastane iz neveljavnega zakona ali obče znane priležnosti; napravi neveljaven zakon med možem in sorodnicami njegove žene v prvem in drugem kolenu, in obratno;

12. duhovno sorodstvo: krstitelj ne more skleniti zakona z osebo, ki jo je krstil, prav tako boter ne z osebo, ki ji je bil pri krstu za botra;

13. zakonito sorodstvo: če kje po državni postavi zaradi sorodstva, ki nastane iz posinovljenja, poznajo razdiralni zadržek, velja tudi za Cerkev v dotični državi.

Od nekaterih izmed teh zadržkov je mogoče dobiti spregled, ki ga da sv. stolica ali pa od nje pooblašteni škof.

Oviralni zadržki prepovedujejo sklenitev zakona, dasi bi bil zakon ob teh zadržkih veljavno sklenjen. Župnik pri sklepanju takega zakona ne sme sodelovati in zaročenca težko grešita, če vedoma s takimi zadržki, ki sta jih zadržala, stopata v zakon. So pa tile:

1. preprosta zaobljuba: kdor napravi preprosto zaobljubo devištvu, spolne čistosti ali da se ne bo poročil, da bo prejel sv. red ali stopil v redovniški stan, ta ne more dopustno skleniti zakona;

2. mešana veroizpoved: Cerkev povsod najstrožje prepoveduje sklenitev zakona med dvema krščenicima osebama, od katerih je ena katoliške vere, druga pa pripada krivoverski ali razkolniški ločini; če pa je za katoliškega zakonca ali za otroke nevarnost odpada, je tak zakon prepovedan tudi po samem bežjem pravu. Zakon med katoličanom in nekatoliškim kristjanom imenujemo mešan zakon;

3. zakonito sorodstvo: kjer tak državni zakon obstaja.

Od teh zadržkov je mogoče dobiti spregled, od mešane veroizpovedi se zahteva izpolnitev nekaterih pogojev.

Škofje in drugi dušni pastirji morajo odvrčati vernike, da ne bodo sklenili zakonov s takimi osebami, o katerih je vobče znano, da so zavrgli katoliško vero, čeprav niso stopili v nekatoliško ločino, ali se vpisali v društva, ki jih je Cerkev obsodila. Župniki smejo poročati take le po posvetovanju s ško-

fom. Podobni predpisi veljajo tudi za sklepanje zakona s komunisti. (Odgovor Kongregacije sv. oficija 1. avgusta 1949.)

Oklici

Ko je župnik z zaročencema po veljavnih cerkvenih predpisih dognal, da je vse v redu, mora tri zaporedne nedelje ali zapovedane praznike oklicati zakon. To more storiti s škofovim pooblastilom tudi na ta način, da nameravani zakon objavi pismeno v predpisanem času na cerkvenih vratih, kar po večjih farah povečini izvajajo. Namen oklicev je, z vsemi sredstvi zagotoviti veljavnost in dopustnost zakona. Zato je stroga dolžnost vseh, ki bi vedeli za kak zadržek nameravanega zakona, to sporočiti pristojnemu župniku.

Civilne postave

Čeprav civilni zakon za kristjana nima nobene veljave — samo civilno združena — nista poročena ne pred Bogom ne pred vestjo —, vendar Cerkev v državah, kjer obstaja obvezen civilni zakon, resno priporoča svojim vernikom, naj pravočasno uredijo tudi s civilnim uradom. To pa zato, da se po eni strani izognejo kaznim, ki jih civilni zakon predvideva, po drugi pa, da se zagotovijo civilne pravice poročencem in njihovim otrokom, ki v teh državah veljajo za zakonske samo, če je zakon njihovih staršev vpisan v civilnem uradu. Zato naj ženin in nevesta pravočasno uredita v civilnem uradu, posebno še po velikih naseljih, da si zagotovita dan, najbolj primeren datumu njune cerkvene poroke.

V pričakovanju poroke

V velikih naseljih, v katerih živi večina slovenskih naseljencev, je navadno veliko porok, pa se zato ženitovanjska spraševanja in zapisniki delajo precej na hitro in je tako imenovani zakonski pouk često precej skromen ali pa celo popolnoma opuščen. To pa slovenskega ženina in neveste ne sme ovirati, da se ne bi sama v tem času poglobila v

cerkveno pojmovanje svetega zakona in sama obnovila morda že obledelo znanje krščanskih resnic, ki jih bosta kmalu morala učiti v svoji družini. Tudi naj ne opustita zelo lepe slovenske navade, da ob zakonskem izpraševanju opravita temeljito spoved čez svojo mladost in goreče molita, da bi bil njun zakon zares srečen in od Boga blagoslovljen.

Boris Koman

Kako čudovit je nauk svetega pisma o nastanku sveta, če le poskušamo ta nauk razumeti.

v začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo

V prvem poglavju prve Mojzesove knjige in v treh vrsticah drugega poglavja najdemo nadvse preprost pa obenem nadvse vzvišen nauk o izvoru stvari. Pisatelj nam pripoveduje, kako je Bog ustvaril v šestih dneh nebo in zemljo, svetlobo, nebesni obok, ločil suho zemljo od morja, ustvaril rastline, sonce, luno in zvezde, vodne živali, ptice in zemske živali, moža in ženo, sedmi dan pa je počival.

V tem opisu najdemo tri povsem različne sestavine: najprej **nauk sam**, da je namreč vse ustvaril en sam Bog Stvarnik, potem **umetno sestavo poročila** in končno **podobo sedmih dni**. Vsaka od teh sestavin ima svojo povsem drugačno vrednost.

nauk sam

Pri branju tega poročila kot pri branju vsega svetega pisma je treba imeti pred očmi osnovno resnico, da nas hoče Bog po njem učiti le tistega, kar je potrebno za naše zveličanje. Sv. Avguštin je napisal, da Sveti Duh ni nameraval

V začetku je
Bog ustvaril
nebo in zemljo

delati iz bralcev matematike ampak kristjane. Pisatelj svetega pisma je predvsem veroučitelj, nikakor pa ne naravoslovec.

Katere verske resnice najdemo v tem poglavju? Tele: Bog je edini stvarnik vsega, tudi prvih kozmičnih sil. Te so mu slepo pokorne. Bog ustvarja s silo svoje besede, to je, s svojim razumom in modrostjo, kar se kaže v urejenosti v stvarstvu. Vsaka stvar je dobra, ker je narejena po božji zamisli, ni pa nobena stvar nekaj božjega. Tudi zvezde niso nekaj božjega: Bog jim je določil tek, zato se gibljejo. So v človekovi službi in prav zato nimajo nobenega vpliva na njegovo osebno usodo. Živali so rodovitne zaradi posebnega božjega blagoslova. Človek, krona stvarstva, je ustvarjen po božji podobi in sličnosti: zato ima v sebi nekaj, kar ga dviga nad snov. Ima pravico gospodovati nad vsemi živalmi in stvarmi. V zahvalo za to svojo odličnost mora Boga častiti. En dan v tednu mora počivati in Bogu dajati slavo.

Pisatelj je marsikatero teh resnic povedal zaradi zmot, ki so se v njegovem času širile med ljudmi. Tako so pogani razlagali, da bogovi nastajajo iz prvotnih neurejenih sil, a te sile se kasneje istim bogovom upirajo, da jih ti ne morejo več obvladovati. Svetopisemski Bog je neustvarjen, nad stvarmi in časom, on stvára stvari, tudi prve sile, in vse mu je slepo pokorno. Med ljudmi se je širila asirska zmeta češčenja lune. Pisatelj poudarja, da je Bog luno ustvaril in ji določil naloge. Med ljudmi se je širilo češčenje poganske boginje rodovitnosti, Afrodite. V svetem pismu beremo, da je plodnost človeka in živali od Boga.

Treba je poznati poganski verski nauk o nastanku sveta, da človek šele zasluti vso čudovitost svetopisemskega nauka. Tu je Bog en sam, pred vsemi stvarmi in nad njimi, vsemogočen, vsemoder, nadčasoven. Vse stvari so pa delo božjih rok. Do take podobe Boga in sveta niso prišli niti največji poganski misleci.

umetna sestava poročila

Pisatelj omenjene verske resnice pove na poseben način: Boga si predstavlja kot umnega, urejenega organizatorja, ki ustvarja stvari po naprej določenem načrtu: od manj popolnega do bolj popolnega. Razlog, da tako dela, je splošno mnenje ljudi, ki si stvarjenje tako predstavljajo, pa tudi njegova lastna pamet, ki mu pove, da je stvarjenje res moralo iti od preprostejšega do zamotanejšega.

Boga nam predstavi kot arhitekta, ki najprej ustvari neurejeno gmoto, pa takoj iz nje naredi ogrodje — nebo in zemljo —, da potem vanj vstavlja ostale sestavine celotne zgradbe: loči zemljo in vode, ustvari bitja z vegetativnim življenjem — rastline, bitja z gibanjem — zvezde, bitja, ki se gibljejo in čutijo — živali, končno bitje z duševnim življenjem — človeka.

Da je sestava poročila hoteno umetna, vidimo v ustaljenem vzorcu, ki ga avtor pri vsakem božjem stvariteljskem dejanju uporablja: Bog najprej nekaj ukaže, potem se tisti ukaz izpolni, končno Bog izpolnitev odobri. Isto nam potrjuje večkratna uporaba istih števil: najdemo tri vrste rastlin, tri vrste živali v vodi in v zraku, tri vrste zemskih živali; sedemkrat stoji stavek: in bil je večer in bilo je jutro, sedemkrat tudi: Bog je videl, da je dobro, sedemkrat: naredil je; desetkrat se ponovi stavek: Bog je rekel. Števila tri, sedem, deset pomenijo v svetem pismu polnost, popolnost nečesa.

Ko pisatelj poroča o posameznih delih, govori o njih tako, kot se čutom kažejo. Ne govori znanstveno in tudi nima namena znanstveno govoriti. Njegov namen je ljudi voditi k Bogu, zato mora uporabljati o stvareh predstave, kot žive med ljudmi. Seveda najdemo pri teh opisih celo vrsto neznanstvenih trditvev: nebo je trdna ukrivljena plošča, ki loči spodnje in gornje vode in od katere vise zvezde; luč je ustvarjena posebej, pred soncem; vse rastlinstvo se deli le v tri vrste, enako živali v vodi in zraku in na suhi zemlji; sonce in luna se imenujeta veliki zvezdi, čeprav so druge neprimerno večje od njih; Bog si govori, ko ustvarja človeka, ker je pač človek tako važno božje delo; Bog odkaže človeku in živalim za hrano le rastline, ne ker bi se človek in žival pred Adamovim grehom hranila le z rastlinami, ampak da tako prikaže prvo dobo popolne harmonije v stvarstvu.

Vse te neznanstvene trditve nas motijo samo zato, ker imamo danes drugo predstavo o svetu. A istočasno nas prav nič ne moti, če beremo v sodobnih knjigah

ali v svetem pismu nove zaveze neznanstvene trditve. Tako beremo vsak dan o tem, da je sonce vzšlo. Isto najdemo v evangelijih. Vemo, da je sonce pri miru in da ne vzhaja, pa nas tako govorjenje ne moti. In prav smešno bi bilo, ko bi pisali, da je zemlja zašla ali vzšla. Prav gotovo bi bile prvim ljudem naše predstave tuje, ko bi jim v njih dajal pisatelj verski nauk.

Ali se je pisatelj zavedal, da govori znanstveno zmotno? Zelo verjetno se tega ni zavedal. Pa saj to ni bilo važno. Njegova naloga je bila, posredovati čist verski nauk. Da ga je pisatelj zavil v tedanje predstave, je edino naravno in razumljivo. Ko bi bil ta nauk oblečen v današnje pojme o stvarstvu, bi bil to jasen znak, da so ta poglavja svetega pisma nastala kasneje in upravičeno bi mogli dvomiti, ali so pristna.

podoba sedmih dni

Razdelitev osmih božjih del na šest dni je še vse bolj umetna kot sestava poročila. Ta razdelitev namreč nima nobene osnove v naravi stvari samih. Zakaj spravi pisatelj vse božje stvarjenje v šest dni? Samo zato, da pokaže božji izvor tedna in sobote. Kot Bog, tako mora tudi človek šest dni delati, sedmi dan pa počivati in posvetiti Bogu.

Pri razdelitvi na dni je zanimivo še to, kako si dnevi med seboj odgovarjajo: prvemu (svetloba) odgovarja tretji (zvezde), drugemu (vode in nebo) četrtri (ribe in ptice), tretjemu (suha zemlja) šesti (zemske živali).

B. R.

umor v katedrali

Osrednji problem Eliotove drame „Umor v katedrali“ je umor sv. Tomaža Becketa v canterburyski stolnici leta 1170. Drama se razvija takole:

Zbor žena se je zbral pri katedrali. Že sedem let živi nadškof Tomaž Becket zunaj Anglije in govori se, da se bo vrnil. Zbor toži v strahu pred velikimi nesrečami. Pojavijo se trije stolnični duhovniki. Tudi ti se pritožujejo nad spletkami, nasiljem in napuhom vladajočih in vseh ljudi na splošno.

Sel prispe z novico, da je nadškof že v Angliji in da bo zdaj zdaj tukaj. Duhovniki se zanimajo, če to pomeni spravo med kraljem in nadškofom. Sel odgovori, da vlada trenutno med njima še mir, čeprav ta mir ne obeta nič dobrega. Sel odide.

Umor v katedrali
v uprizoritvi
Piccolo Teatro
di Milano

Duhovniki se bojijo za nadškofa. Bili so priče, kako so ga dvor in velikaši hvalisali in zaničevali, se mu prilizovali in ga sovražili in kako je bil vedno sam in negotov med tistimi, ki so bili okrog njega. Kljub vsemu se vesele njegovega prihoda in se pripravljajo na sprejem. Zbor žena še naprej toži in prosi nadškofa, naj se umakne iz Anglije.

Tomaž Becket vstopi v palačo. Duhovniki ga spoštljivo sprejmejo. Poroča, kako nasprotniki neutrudno spletkarijo in kako so hoteli preprečiti njegov приход. Vendar ve, da bodo počakali ugodnega trenutka in konec bo prišel, poslan od Boga, preprosto in nenadno.

Becketu se prikažejo štirje skušnjavci. Prvi mu predlaga, naj pozabi na vse skrbi in naj se ta mirni čas preda prijetnemu življenju. Drugi mu svetuje, naj se vrne na svetni prestol, kjer je dosegel toliko zmag. Tretji mu da nasproten svet, naj se s Cerkvijo in ljudstvom upre kralju in gosposki. Četrty ga končno skuša, naj si želi mučeništva. Pri zadnjem skušnjavcu najbolj omahuje, ker se iskreno boji napuha, da bi hotel veljati za svetnika. Becket zavrne vse štiri.

Vmesje je izpolnjeno z nadškofovo pridigo v katedrali na božič. Nadškof pove, da praznujejo kristjani z mašo na božič Kristusovo rojstvo in smrt obenem.

Pripomni, da praznuje Cerkev naslednji dan sv. Štefana, prvega mučenca. In ni slučaj, da sledi Kristusovemu dnevu Štefanov dan. „Krščansko mučeništvo ni nikdar slučaj, ker svetnik se ne rodi po slučaju.“ Prosi, naj se posebej spomnijo blaženega nadškofa Elfega, canterburyjskega mučenca, in pove, da se mu bo morda prav kmalu pridružil drug canterburyjski mučenec.

Znova poje zbor žena v nadškofijski palači svoje slutnje o nesrečah. Vstopijo trije duhovniki. Prvi prinese bandero sv. Štefana: prvi dan po božiču je. Drugi prinese prapor sv. Janeza Evangelista: drugi dan po božiču je. Tretji prinese zastavo Nedolžnih otročičev: tretji dan po božiču je. Prvi duhovnik zapoje, da se je začel nov dan, četrti dan po božiču. Kateri dan je to? „Tisti, ki napolnjuje s strahom ali morda s hrepenenjem.“

V palačo vstopijo štirje vitezi. Po kraljevem ukazu morajo pretresati z nadškofom važna vprašanja. Nadškof se pojavi pred njimi. Očitajo mu tole: izdal je kraljevo zaupanje; ne da bi ga kdo izgnal, je zbežal iz Francije, morda zato, da bi netil nemire proti lastni domovini; izobčil je tiste, ki so kronali kneza; preganjal je kralju zveste. Kralj mu ukazuje, naj nemudoma zapusti Anglijo.

Becket se ukazu upre. Če je storil kaj proti kralju, je to storil zato, da je izpolnil božjo zapoved. Nikdar več ne bo zapustil svojega mesta. Vitezi povedo, da se bodo vrnil, in odidejo.

Zbor začenja peti dolge žalostinke in prošnje. Že je čutiti vonj znanilcev smrti. Duhovniki prosijo nadškofa, naj se zateče v stolnico. Ker se upira, ga s silo peljejo tja in zapahnejo vrata.

Malo za tem se pojavijo v katedrali štirje vitezi, oboroženi in pijani. Vrata so po Becketovem naročilu odprta. Vitezi vstopijo, vržejo se na nadškofa. Ta se ne upira.

Po umoru se vitezi obrnejo h gledalcem in pojasne, zakaj so to storili. Mislijo, da je kralj imel prav, ko se je hotel znebiti nadutega in zlovesčega nadškofa. Oni so bili le izvršno orodje. Nič ne bodo z umorom zaslužili, nasprotno, izgubili bodo.

Duhovniki in zbor žena tožijo in molijo za nadškofa. Nekje daleč je čuti zahvalno pesem.

Eliot poskuša prikazati umor kar moč dramatsko. Pri gradnji drame se opira na zgodovinska dejstva, skuša jih pa napolniti z domišljjskimi prvini. Vpliv grške tragedije na to dramo je očiten. Opaziti ga je zlasti v zboru žena.

Prisedil T. T.

Florenca, 1964

Gospod Nikita Hruščov!

Novice, objavljene danes v Pravdi, o novi protiverski gonji so pustile v florentinskem ljudstvu, v italijanskem ljudstvu in gotovo v ljudstvih po vsem svetu živo začudenje in mučen vtis. Gotovo gre za napad s strani stalinistov, vaših sovražnikov in sovražnikov miru in bratskega sožitja narodov.

Tako je, kot sem pred nekaj dnevi povedal v Florenci na mednarodnem mladinskem kongresu: brezboštvo države je ne le znamenje nestrpnega delanja razločkov in civilnega in političnega zatiranja, ampak je tudi znak znanstvenega in kulturnega infantilizma, zgodovinske in politične senilnosti. Je pasivna zapuščina kapitalistične in ateistične buržuazije XIX. stoletja. Je nesposobna razumeti velika zgodovinska upanja novih rodov sovjetskega ljudstva in ljudstev vsega sveta. Je zadnji izraz stalinizma, ki je poskušal surovo iztrgati iz velikega ruskega naroda najgloblje in najbolj življenjske vrednote njegove verske, umetnostne in civilne zgodovine. Razen tega je ogromen kamen spotike ljudem pri pohodu po poti miru. Ta pohod bo močno zadrževan, dokler ne bo ta kamen odstranjen.

Vidite, zakaj vam pišem. Močno me skrbijo žalostne in negativne posledice te nove nepričakovane protiverske

gonje, ki jih bo pustila brez dvoma v Florenci, v Italiji in v mednarodnih odnosih, posebno z deželami tretjega sveta. Vedno sem vas zelo cenil. Dovolite mi torej, da vam v dobro sovjetskega ljudstva in v imenu bratskega miru, bratske edinosti med narodi povsem iskreno povem: odstranite z ruske zemlje to truplo brezboštva, kot ste odstranili Stalinovo truplo. To truplo kvari zrak. Sovjetsko ljudstvo ne prenese več njegovega smradu. Ljubezen do vašega ljudstva, ki vam je dala tolikšno gorečnost za ruvanje stalinizma, vam bo dala še večjo gorečnost za ruvanje brezboštva.

Opravili boste največje duhovno in politično operacijo v sedanji svetovni zgodovini. To bo največja eksplozija duhovnih in političnih sil, sposobnih dati sedanji zgodovini narodov zares nov tek. Sprejmite ta klic: prihaja z dna nesebičnega in prijateljskega srca. Pričakujem od vas tega dejanja osvoboditve, ki ga bosta z veseljem pozdravila nebo in zemlja. Prisrčno

GIORGIO LA PIRA,
florentinski župan

vpliv umetnosti na vero slovencev

Če si človek zastavi v zgodovini kakšno vprašanje, ki naj nanj odgovarja iz razvoja, ki je trajal skozi več vekov, se mu rado ustavi odgovarjanje. Kar je hvaležno v eni dobi, to v drugi že ne velja več tako dobro. Tako je deloma tudi z vplivom umetnosti na vero Slovencev. Takšne podučujoče umetnosti kot so bili srednjeveški cikli stenskih fresk, poznejši vek niso več poznali. Lažje bi bilo zdaj pisati o medsebojnem vplivu vere in umetnosti in potem celo o vplivu vere na umetnost kot pa obratno. A poglejmo, če le ne bi našli tudi v novem veku še vpliva umetnosti na vero.

Po cezuri, ki jo je povzročil v cerkveni umetnosti protestantizem, se je umetnost le počasi spet dvigala na svojo nekdanjo kvaliteto. V Italiji ni bilo tako. Doba, ki pomeni pri nas zastoj, je tam med najbolj cvetočimi, saj je šestnajsto stoletje najprej čas rimskega Michelangela, največjega katoliškega arhitekta, kiparja in slikarja vseh časov, potem postavim Benečana Tintoretta in takoj nato že italijanskega baroka v raznih središčih. Podobno je bilo v tedanji Španiji (El Greco) in tudi na Holandskem, kjer je celo protestantizem vplival uspešno na umetnostno življenje (Rembrandt). Značilno je, da so naši umetnostno zahtevnejši naročniki

prav iz teh dežel naročali umetnine, tako Tintorettovega sv. Miklavža za Novo mesto. A bilo je še več drugih italijanskih cerkvenih umetnin v 16. in 17. stoletju na Slovenskem, v 17. stoletju pa tudi holandskih.

Omenil sem že, da škof Hren z italijansko umetnostjo ni hotel imeti zvez, dasi je mnogo umetnin naročil. Rajši se je naslanjal na koroške in nemške umetnike, ki so bili sicer podobno kot naši v zastoju. Toda škof se je prizadeval, da bi poživil cerkveno umetnost, zavedajoč se njenega pomena za versko življenje. Prav tako njegovi nasledniki, čeprav precej časa niso imeli točnega umetnostnega programa. Toda po predhodnem mrtvilu je le prišlo do živahnjega delovanja, ne sicer slikarskega kot v srednjem veku, ampak do kiparskega in rezbarskega. V srednjem veku namreč kiparstvo ni bilo posebno plodno in so umetnostni zgodovinarji že večkrat pisali, da so imeli Slovenci najmanj nagnjenja prav za kiparsko umetnost. Bila je ta izjemna doba čas tako imenovanih

zlatih oltarjev,

ki se je pričela že v dobi škofa Hrena v začetku 17. stoletja in je trajala kakšnih sto let.

Kaj je zlati oltar? Zlati svetniki so bili na oltarjih tudi še pozneje, v 18. stoletju, zlasti svetniki pred nezlatim ozadjem. Toda zlati oltar 17. stoletja je nekaj drugega. Prvotni zlati oltar je prišel k nam s tako imenovano nemško renesanso. Tak zlati oltar je najprej tektonsko jasen, je arhitektonsko pojmovan. Zanima nas predvsem oltarni nastavek, to kar se dviga nad menzo in tabernakljem, čeprav je bistvo oltarja prav menza in v novem veku tudi tabernakelj. (V srednjem veku so imeli namesto tabernaklja posebno „hišico“, v steno vsekano votlino, obdano z bogatim okrasom, in tja so spravljali Najsvetejše.) Nastavek zlatega oltarja je lesen. Zadaj je bila lesena „stena“, k njej so bili prislonjeni stebri, nad stebri so bile grede. V sredi je bila „stena“ predrta, da je ustvarila odprtina veliko nišo za glavno oltarno skupino. Zelo pogosta je bila skupina Marijinega Vnebovzvetja, ker je tej skrivnosti pač dosti cerkva na Slovenskem posvečenih. Drugače so bili v tej glavni hiši razni svetniki ali prizori s svetniki in njih skupine. Na vsaki strani hiše, na tako imenovanih krilih so stali še drugi svetniški kipi. Obleke svetnikov so bile pozlačene. Na „steni“ in na stebrih je bilo polno tudi pozlačene ornamentike, angelčkov in angelskih glavic, tako da se „stene“, ozadja skoraj videlo ni. Veliki oltarji so stali v prezbiteriju pred oknom, ki je imelo rumene šipe, tako da je rumena svetloba izza osrednje skupine ali kipa le-tega razsvetljevala, kar je dajalo zlatu še večji blesk. Oblaki, če so bili v skupini, kot pri Marijinem Vnebovzvetju, so bili pa srebrni in se je nanje rumena svetloba tudi tajinstveno podala.

Če je naš zlati oltar prvotno odsev nemške renesanse, so se prav na zlatih oltarjih pri nas najbolj udomačili vplivi baroka, katerega matična dežela je bila Italija. Svetniški kipi in skupine so postali v svojih pregibih vedno bolj ekspresivni, telesno in duhovno razgibani in prvotno frontalni oltar se je tudi sam prostorno razgibal. Namesto po enega stebra so se pojavile skupine stebrovja s po tremi členi, kar je prostorno razgibalo tudi ogredje nad stebrovjem. V bistvu je bil oltarni nastavek zgrajen tako, da je večino srednjega dela zavzemala niša, ob niši na vsaki strani je bil steber, pozneje skupine stebrov, onstran stebrov pa sta bili krili, vsako spet z enim kipom. Ta razdelitev se je ponavljala nad ogredjem v manjši izmeri in se je ta manjši del imenoval atika. Zunanji obris nastavka z atikom je imel nekako obliko monštrance (gl. veliki oltar na Suhu v aprilski številki!), krila so pa baje ostanek gotških kril. V drugi polovici 17. stoletja sta se krili vedno bolj pogosto lomili proti ospredju, da sta tako oklepali osrednjo nišo.

Doba zlatih oltarjev ni izključno slovenska zadeva, je splošno alpska in sega prav gor na Švedsko v protestantske kraje, vendar lahko rečemo, da je bila prav na Slovenskem skoraj najbolj splošna. K temu je gotovo pripomogla pogosta vizitacija škofov vseh farnih in podružničnih cerkva v škofiji, zavzetost župnikov za nove nabave (vpliv Tridentinskega cerkvenega zbora), zlasti pa dovtetnost naših ljudi za nekaj novega. Kot so se v istem času skoraj vse cerkvene arhitekture barokizirale, v kolikor se niso sploh nove baročne cerkve sezidale, tako so se

morali umakniti tudi srednjeveški gotski oltarji novim renesančnim in baročnim. To obnavljanje, moderniziranje in povečavanje v tolikšni izmeri je tipično slovensko, ker nikjer v sosesčini ne najdemo tolikšne vneme. Eden najvnetejših naročnikov zlatih oltarjev je bil velesovski župnik Matija Vidmar, čigar poglavitno naročništvo pada v čas 1670 do 1694 in presega celo območje lastne župnije. Gotsko slikarstvo, nekdanje freske biblije pauperum, so ta čas skoraj povsod prebelili, kolikor ne celo izpraskali, da ga je morala naša, za zgodovino vneta doba znova izpod beleža in ometa razkrivati.

Zlati oltarji so bili tako splošen pojav, da dolgo sploh niso vzbujali posebne pažnje umetnostnih zgodovinarjev; nekateri so jih celo proglašali za nekaj umetnostno manj vrednega (Flis). V novejšem času se z njih vrednotenjem peča zlasti Milan Železnik.

Bogata pozlata, bogata ornamentika, množica figur, poleg svetnikov številni angelčki (putti) in angelske glavice so v ljudstvu budile predstave o fantastični razgibanosti nadzemskega življenja.

O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in rekel: „Tud bodo živeli veseli ljudje!“

Skopo je meril lepoto, ko jo je trosil po zemlji od vzhoda do zahoda: šel je mimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje — puste leže tam, strme proti nebu s slepimi očmi in prosijo milosti.

Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote: razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obali pa od Triglava do Gorjancev, in rekel: „Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje!“

Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in rodila — zrasla so nebesa pod Triglavom.

Ob vsej barvitosti nekdanjega kranjskega prezbiterija so bile stropne freske prezbiterija vendar brez pravega življenja, nekam toge in pridigujoče. Menda najbolj pa je morala vplivati na ljudi „pravljica“ rumenkasta luč, prodirajoča skozi rumene šipe izza glavne skupine. Dr. Stele označuje dobo zlatih oltarjev kot čas, ko je kiparstvo nadomestilo slike, in pravi, da je imel vsak večji kraj na Slovenskem takrat svojo podobarsko delavnico.

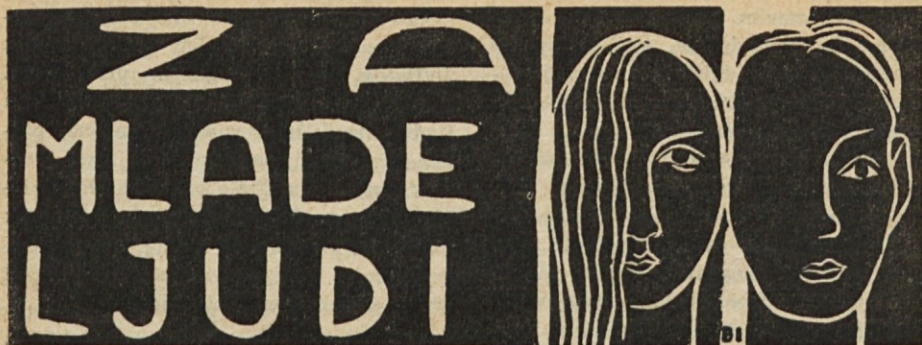
Zdaj torej, ko je bila znana biblija ljudem iz ust pridigujočih duhovnikov, je umetnost zlatih oltarjev ljudi navdajala s predstavami onostranskega življenja, ki mora biti vse zlato in čarobno razsvetljeno.

Če omenim le nekaj malo, meni najbolj znanih zlatih oltarjev na Slovenskem, naj bi bili to oltarji v Crngrobu, na Suhi, pri Sv. Janezu v Bohinju, v Dvoru pri Polhovem Gradcu (v obeh cerkvah) na Kranjskem, na štajerskem pa na Svetih gorah, pri sv. Miklavžu nad Celjem, v Vitanju in drugod.

(Bo še)

Marijan Marolt

IVAN CANKAR

d r a g i . . .

No, kljub vsemu še nisem obupal. Kako čudno se začinja to pismo, kajne? Res ne vem, kako drugače naj bi ga začel. Nad čem nisem obupal? Nad našo mladino. Kaj naj pomeni „kljub temu“? Kljub temu, da do sedaj nisem dobil od naše mladine na svoji dve pismi niti enega odgovora. In zakaj še nisem obupal? Zato ker sem bil vedno velik optimist. Nekateri praviijo, da prevelik. Upam, da smem še upati, in da ne smem še obupati. Kaj praviš?

Pa drugič kaj več!

TIT TAT

o d g o v o r i s i

Ali je moja vera aktivna?

Ali sem vernik v teoriji in brezverec v praksi?

Kristjan v besedi in pogan v delih?

Se zadovoljim s tem, da molim vero, pozabljam pa deset božjih zapovedi?

Živim iz vere?

Gledam in cenim vse v luči vere?

Ali pa v čisto naravni luči?

Gotovo si že videl vsaj na sliki kiparja, ki z dletom in kladivom kleše iz skale lik. Pod rokami mu nastaja iz mrtve snovi skoro živo bitje. Umetniško navdihnjenje je skali vdihnilo dušo, če ni preveč rečeno.

Delo tvoje celotne rasti je prav podobno kiparjevemu delu. Tudi ti si dobil od Stvarnika v najem skalo, samega sebe, in nalogo imaš, da iz te gmote ustvariš lik po božji podobi. Tudi drugi, zlasti starši, ti zlasti v prvih letih pomagajo klesati ta lik.

Nastane vprašanje, kakšen je tisti idealni lik, ki naj bi ga ti iz sebe izklesal. Zanima te, ker le tako, da ti ta lik poznaš, moreš delo pametno izpeljati.

Skušal ti bom v teh kramljanjih pokazati poteze idealnega človekovega lika. Ker gre zate, še več, ker gre za najvažnejše pri tebi, upam, da te bodo te misli zares zanimale.

Ker je celotna podoba idealnega lika precej zamotana, jo bova opazovala po delih. Vzemiva danes prve poteze lika, nadnaravno življenje. Kasneje si bova ogledala umsko življenje, potem življenje volje, potem telo.

Nadnaravno življenje v tebi je najvažnejše, kar sploh v sebi nosiš. Nekje v globini duše se odigrava boj med nebese in peklom, med Bogom in satanom. Od tega boja je odvisna vsa večnost.

V čem je nadnaravno življenje, ali boljše, v čem je vrh nadnaravnega življenja, svetost? Svetost je v vseh krščanskih krepostih, predvsem pa v ljubezni. Kako je to na papirju preprosto, kajne? In vendar, kako je to v resnici težko.

Svetost je v vseh krepostih: to se pravi, da mora imeti svetnik — in vsi moramo biti svetniki, če naj ne bomo pogubljeni — močno vero, živo upanje, intenzivno ljubezen, natančno pravičnost, veliko modrost, neustrašen pogum, pravo zmernost, pa še ponižnost, potrpežljivost, radodarnost in polno drugih kreposti.

Predvsem pa mora imeti svetnik veliko ljubezen. Ljubezen do koga? Najprej ljubezen do Boga in vsega božjega, božjih zapovedi, božje volje, božje Cerkve, božje besede. Potem pa ljubezen do stvari: urejeno ljubezen do vseh ljudi, tudi do sovražnikov, pa do brezumnih bitij. Rabiti stvari v meri, v kateri mu pomagajo k Bogu.

Vidiš, v tem je svetost. Kaj pa milost, molitev, spoved, obhajilo, maša, tvoje delo? Vse to so sredstva za doseg ljubezni. To so tako nujna sredstva, da brez njih ni mogoče priti do popolne ljubezni. Brez milosti sploh ni mogoče biti v notranji zvezi z Bogom. A vse to so le sredstva. Hočem reči: vse to mora biti naravnano samo v eno: v povečanje ljubezni v tebi. Po vsaki molitvi, po vsaki maši, po vsakem obhajilu bi morala v tebi ljubezen do Boga zrasti.

Končam. Nočem te mučiti, čeprav bi še marsikaj rad o vsem tem zapisal. Pa še drugič kaj več.

BEREM, DA JE SV. IGNACIJ LOJOLSKI ZAHTEVAL OD SVOJIH PATROV
 VSAK DAN PREMIŠLJEVANJE IN IZPRAŠEVANJE VESTI. KAJ JE PRE-
 MIŠLJEVANJE RES TAKO VAŽNO ZA DUHOVNO ŽIVLJENJE? KAKO NAJ
 BI JAZ PREMIŠLJEVAL?

Na prvo vprašanje: res je premišljevanje za duhovno življenje zelo
 važno. Najprej že zato, ker nas prenese v nadnaravni svet, ki ga z očmi
 ne vidimo. V premišljevanju nekako gledamo božji svet in to gledanje vstopa
 v nas tako, da postaja del nas samih. Potem pa predvsem zato, ker je pre-
 mišljevanje posebne vrste molitev. Intenzivna dejanja vere in ljubezni nas
 družijo tesno z Bogom. Vsak kristjan bi moral vsaj nekaj minut dnevno
 premišljevati.

Na drugo vprašanje: vzemi v roke kako knjigo, v kateri boš našel
 snov za premišljevanje, n. pr. sveto pismo, Hojo za Kristusom, spis ka-
 kega svetnika. Pred premišljevanjem se z živo vero spomni, da se boš
 pogovarjal s samim Bogom in se ponižaj pred njim. Potem preberi kak
 stavek in se skušaj poglobiti vanj. Vprašaj se ob njem, kako moraš rav-
 nati v naprej, da boš delal v skladu s tem stavkom. Naredi praktičen sklep,
 ki ga boš skušal med dnevom držati. Po premišljevanju se zahvali Bogu
 za razsvetljenje in ga prosi, naj ti pomaga, da boš sklep lahko držal.

Včasih namesto tega načina vzemi kako navadno molitev, pa jo moli
 počasi, besedo za besedo, in ob vsaki besedi se vstavi toliko časa, dokler
 te ta zaposluje z mislimi.

Če ne moreš drugače, premišluj s pisalom v roki. Piši počasi misli,
 kakor ti prihajajo.

Pri premišljevanju delaj tudi in predvsem dejanja ljubezni: daruj se
 Kristusu, da boš delal vse le iz ljubezni do njega.

Koliko časa naj premišljuješ? Kolikor moreš. Že deset minut na dan
 ti bo prineslo velike koristi.

Inšpektor Dekleva je s policajem ogledoval ves prizor: pet metrov pred železniškim prelazom je stal na desni strani ceste temnordeč majhen kamion. Na njegovih vratih je stal napis: Lipe Lipaj, tapetnik. Ob kamionu je stal obupan človek, očitno lastnik, v kabini avta pa je ležal mrlič, z veliko rano na temenu.

Inšpektor se je obrnil k obupancu: „Vi ste Lipe Lipaj?“

„Da,“ je komaj slišno povedal mož.

„Kdo je klical na policijo?“

„Jaz. Deset minut je od tega.“

„Da. Sedaj je ura pet minut čez deveto. Kdaj točno se je zgodila nesreča?“

„Pred nekaj več kot desetimi minutami. Takoj po nesreči sem klical.“

„Vlak je prihajal z desne ali z leve?“

„Z desne.“ Inšpektor je vedel za ta vlak.

„Kdo je vozil: vi ali on?“

„Jaz.“

„On je sedel poleg vas tu na levi?“

„Da, kakor vedno. Pogovarjala sva se menda o draginji.“

„S kakšno hitrostjo ste vozili?“

„Mislim, da s kakih sedemdeset kilometrov na uro.“

„Kje ste vlak zapazili?“

„Tukaj, kjer stoji kamion. Ali morda kak meter prej. Vem samo to, da sem v hipu s silo pritisnil na zavoro. Ivan poleg mene ni pričakoval sunka: z vso silo je tako nesrečno z glavo zadel, da je bil v hipu mrtev.“

Inšpektor je ponovno ogledoval cesto. Bila je gladka, brez lukenj. Potem je tipal ponesrečencu žilo. Nobenega dvoma ni bilo: smrt je gotova. Toplota trupla je pričala, da se je nesreča res pred kratkim zgodila. Segel je ponesrečencu v levi notranji žep. Izvlekel je denarnico: Ivan Trnovec, poročen. Potem je vzel ven denarnico. Videti je bila nedotaknjena: 3.650 pezov.

„Zakaj niste klicali zdravnika?“ je hipoma vprašal Dekleva.

„Videl sem, da ni nobene pomoči več.“

„Prav,“ je končal inšpektor Dekleva. „Stvar je popolnoma jasna. Ivana Trnovca ste ubili vi. Vse vaše trditve so popolna laž.“

Kaj je inšpektorja Deklevo vodilo do tega sklepa? Ali se ni morda zmotil?

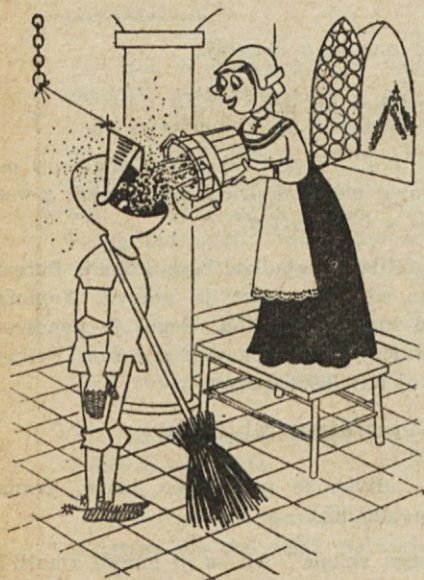
(Rešitev prihodnjič)

Dekan Kunšič je poslušal človeka, ki je hotel vse vedeti in ni hotelo biti konca njegove modrosti. Nazadnje pa je le moral po sapo, dekan Kunšič pa koj: „Ali imate barometer? Če ga nimate, si ga lahko sami napravite. Tak je še najboljši.“

„Kako?“ je bil ves radoveden vseznalec.

„Kako? Nit obesite na okno. Če se ziblje, je veter, če je mokra je dež, če se pa utrga, je zanič!“

Vseznanec je utihnil.

Kako bi to sliko naslovili?
(Odgovori v prihodnji številki)

Žena mora na zdravljenje. Pred odhodom naroči možu: „Teško mi je, ko moram iti v bolnišnico ravno zdaj, ko je mama tako slaba. Brzujavi mi, če bi se ji kaj zgodilo. A brzujavi mi kar se da previdno, ker imam tako slabe živce.“

Čez tri dni je dobila žena tale brzujav: „Mama nekoliko slabše. Pogreb bo pujtrišnjem.“

— — —

Profesor: „Prosim, gospod kandidat, da mi poveste kaj o učenjakih 18. stoletja.“

Kandidat: „Učenjaki 18. stoletja so že vsi umrli.“

— — —

Peter Petrič, mešetar, je šel na Hrvaško kupovat vole. Iz Zagreba je brzujavil ženi: „Ker sedmi vlak ne jemlje volov s seboj, pridem šele jutri.“

— — —

Nekoč je štirinajstletna deklica ustavila v Parizu bivšega ministra Schumann in ga prosila za tri podpise.

„Zakaj pa ravno trikrat?“ jo je vprašal minister. „Zate in za tvoji prijateljici?“

„Ne,“ je rekla deklica, „za zamenjavo: za tri Schumann dobim enega Jean Maraisa.“

— — —

Absolvent umetniške akademije je začel slikati. Pa ga dobi prijatelj: „Ali si že kaj prodal, odkar slikaš?“

„O, sem,“ odgovori ta. „Svoj zimski plašč in fotografski aparat.“

SESTAVEK IZ SLOVNICE. Pisatelj je nápak postavil vejice. Stavke se pravilno glasi: Včera j nas je stric obiskal. Stopil je v hišo. Na glavi je imel siv klobuk, na nogah nizke rumene čevlje, na obrazu smeh, v roki lepo palico, v očeh silno ljubeznív pogled, v žepu pa novo denarnico.

1. **SLOVENSKI PREGOVOR:** Kar se Janezek nauči, to Janez zna.

2. **TANČA:** Potrebni so štirje strelj: dva v 8 in dva v 17.

3. **NATAKAR:** Če seštejete ves denar, dobíte 216.000, torej je dohodek vsega tedna 108.000. Če odštejete od tega dohodek ponedeljka in torška, srede in četrška, petka in sobote, dobite nedeljski dohodek 22.000. Potem je lahko dobíti denar ostalih dni: v ponedeljek 11.000, v torek 14.000, v sredo 10.000, v četrtek 18.000, v petek 12.000 in v soboto 21.000.

4. **LJUDJE IN PREGOVOR:** Primož Trubar, Matija Čop, Anton Aškerc, Oton Župančič. Čas je zlato.

Delno so prav rešili: Janez Kessler, Bogdan Kosančič in Marijan Zorko, vsi trije gimnazijci iz Rožmanovega zavoda v Adroguéju.

ODGOVORI

Tvoja smrt — moje življenje.

Al dneva ne pove nobena pratka.

Kaj bo trše: paznikova glava ali jetnikova krogla?

Hírošima, mon amour.

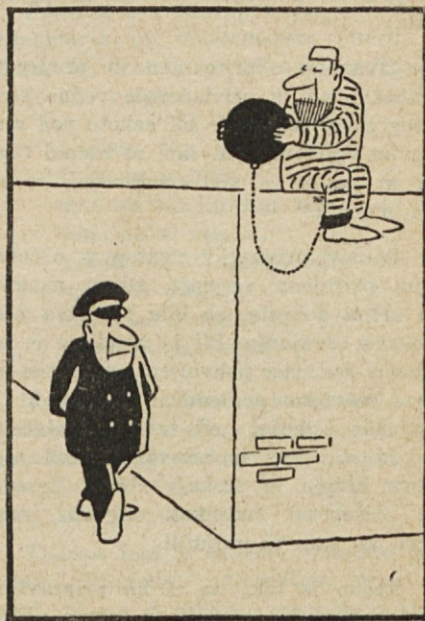
Žrtve so potrebne!

Človek na obeh straneh stene.

R. i. p. (J. Kessler, tretjegimnazijec, Adrogué)

Ravnotežje. (B. Kosančič, tretjegimnazijec, Adrogué)

Zadnji koraki — zadnji pozdrav. (M. Zorko, tretjegimnazijec, Adrogué)

podrti viharnik

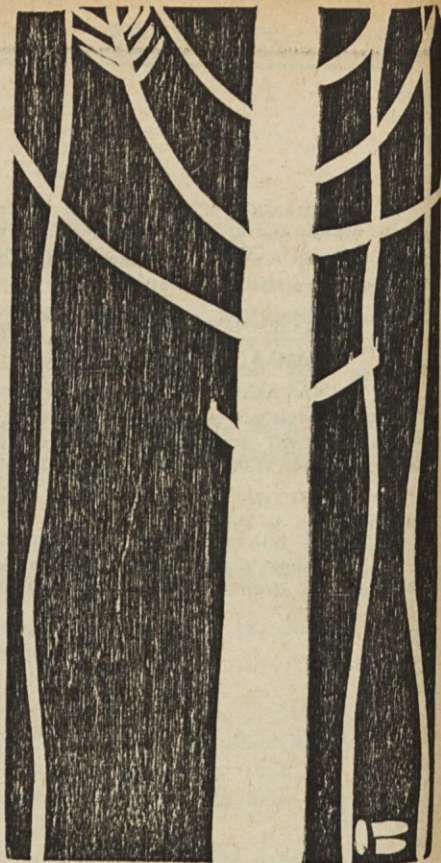
Prvi sadovi

Kljub vsej navihanosti in lahkomiselnosti se je v Ivanovem značaju vedno vidnejše odražala plemenitost in tovarištvo. Učiteljica Marija K. je dejala:

„Ivanova odkritosrčna in preprosta ljubeznivost je privlačevala vedno širši krog tovarišev, ki je bil nehote pod njegovim vplivom, dasi sam ni zaznal tega in ni nikdar s silo uveljavljal svoje-ga mnenja.“

Ivanov prikupljiv nastop v občevanju, prirodna veselost, zdrav nasmeh in srčna dobrot, so bila sredstva njegovega osvajanja. Bil je vesel, če je bil njegov součeneč pohvaljen, nasprotno pa je s sočutjem pogledaval tistega, ki je zmerjan odhajal „od table“. Slabičem, ki so stali pri izpraševanju pred njegovo klopjo in stokaje zbirali besede, je prišepetal marsikak odgovor, med tem, ko sam ni goljufal.

Redko je bilo, da ni bil pripravljen za predmet in če ga je v takem pokli-

cala učiteljica, je naravnost povedal „da to pot ne zna, ker se je premalo učil, za drugič bom pa že znal.“

Kadar je bil kateri izmed njegovih prijateljev zaprt po pouku, je z njim delil usodo. Tako dolgo ga je čakal zurnaj, da je „zapornik“ prišel in često mu je prihranil drugo kazen, ki bi sicer sledila doma.

Po svoji mami je Ivan prevzel izredno radodarnost in usmiljenje do bliž-

njih. „Malico“, kos kruha in sadje za v šolo, je večinoma razdelil tistim, ki jo niso imeli. Večkrat je mamó prosil, da bi mu dala še en kos, za tega ali onega. Včasih so mu fantje iz višjih razredov vzeli malico na poti v šolo, pa ni bil jezen zaradi tega, le nekoli-ko potrto, da ne bo imel ničesar za prijatelje.

Kadar je prišlo po pouku „do borbe“ med bizoviškimi „fanti“ pa Hruševci, Štepanci in Fužinci, je odločno posegel v „boj“, vendar ni kazal surovosti. Če je bil primer, da so ujeli koga od „nasprotne strani“ z namenom, da ga „prebunkajo“, jih je odvrčal od tega, češ: „saj vidite, da je naša zmaga, čemu še to“, in često se je ujetnik poceni „izmazal“.

Kljub težavam, v katere je često zašel zaradi svoje razigranosti in mladostne nepremišljenosti, se navadno ni izgovarjal, ali sebi v prid kaj olepšaval.

Navadno so se bizoviški šolarji vračali domov preko polja v večjih skupinah. Nekoč jim je padlo v glavo, da so začeli ruvati šope zelenega žita z rušo vred in se preizkušali, kdo bo višje zagnal. Niti na misel jim ni prišlo, da delajo škodo. Ko je na pritožbo drugi dan učiteljica vprašala po storilcih, je bil Ivan prvi, ki je vstal in priznal krivdo; nikogar pa ni hotel izdati, kljub temu, da se ni nihče več javil in je učiteljica prigovarjala, da naj pove.

S svojimi vaškimi prijatelji je koval jekleno povezanost, od katere ni postal prav nič, četudi je bil včasih kaznovan po krivici. S solzami v očeh in smehom na ustah je bil pripravljen storiti vse za prijatelje.

Ko so v vasi ustanovili križarje frančiškove mladine, je bil Ivan s prijatelji med prvimi, ki so se priglasili.

Kako ponosno so stopali v novih križarskih oblekah na praznik sv. Rešnjega telesa ob nebu v procesiji pri Sv. Petru v Ljubljani. Ko ga je pozneje sestra Marija posvarila doma, da je preveč ošabno stopal v procesiji, ji je razložil: „Ošabno ne, ponosno hočeš reči; to pač, kako ne, če smo bili častna straža ob samem Kristusu!“

S križarji se je v vasi začelo organizacijsko življenje med mladino. Poleg izletov in mesečnih sestankov so prirejali igre pod vaškimi kozolci, katere so spreminjali z velikimi plahtami v prave dvorane. V prvi igri „Tarcizij“ je Ivan igral vlogo glavnega junaka Tarcizija, ki so ga pogani umorili, ko je skušal skrivaj nesti kristjanom v ječo sv. popotnico. Pozneje je večkrat nastopal tudi na prosvetnem odru, vselej, kadar so rabili vlogo dečka.

Posebno dovršeno je nastopil v vlogi dimnikarja ob materinskem dnevu. S cilindrom, lestvo in omelom, je zapel, da je bilo veselje:

„Sajast ves je moj obraz,
duša pa je bela,
mamica zdaj gledaš me,
vem, da si vesela.
Voščim ti še mnogo let
sreče in veselja,
naj izpolni danes se,
vsaka tvoja želja!“

Pel je korajžno, neprisiljeno in z nasmehom na ustah, za kar je žel dolgo odobravanje gledalcev. Po naravi dobrovoljen in duhovit, je šaljive vloge igral sila dovršeno.

Tistega leta je društvo priredilo misterij „Teophilus“. Desetletni Ivan je igral vlogo Jezuščka, njegova sestra Marija — priznana igralka — pa Mari-

jo. S to vlogo je Ivan zaslovel ne samo v domači vasi, temveč tudi v sosednjih, kajti dom je družil pet vasi.

Odobravanje gledalcev in občudovanja, ki ju je Ivan žel sta mu nekoliko škodovali. Bilo je nevarno, da postane domišljav in častihlepen. Domači so vedeli, da taki odrski nastopi pred javnostjo, ne vplivajo najboljše na dorasčajočega otroka. Raztresajo ga, plitvijo in zavajajo, da za resno delo in žrtve ni več sposoben. Otrokova živahna domišljija uhaja vedno znova na oder k igram, pred gledalce, čakajoč burnega odobravanja. Starši, želeč mu le dobro, so ga opozorili na ničevost, ki ga zavaja, za resno željo, da naj se odpove nastopom dokler ne bo dorastel v fanta. Velika žrtev je bila to za Ivana v njegovem poletu, pa jo je vzel brez protesta in godrnjanja, kajti vedel je, kar ga svarita in mu svetujeta oče in mati, je gotovo prav, če tudi ne razume popolnoma. Nekaj časa je bil zagrenjen in žalosten, pa ga je dobra mama lepo poučila: „Veš Ivan, kogar Bog ljubi mu nalaga žrtev in odpovedi, da se ne prevzame, da se ne oddalji od Njega, da mu je zvest vedno in povsod, in da živi po Njegovi volji. To je najvažnejše. Vse drugo je minljivo in brez vrednosti.“

Ob tistem času so bile naznanjene velike letalske vaje na bližnjem ljubljanskem letališču. Bilo je veliko zanimanja. Tudi Ivan je šel s sestro Marijo in s prijatelji gledat to „novost“.

Drzna izvajanja letalcev, so ga tako prevzela, da bi poslej najraje govoril samo o tem. Želel si je, da bi tudi sam nekoč smel pod modro nebo, da bi plaval nad polji in gorami in bi videl kaj je tam daleč za daljnimi snežniki.

V počitnicah je s prijatelji naredil načrt, da osnujejo „klub letalcev“. Na griču nad hišo je bilo „letališče“. Lotili so se izdelovanja malih letal, ki naj bi bila kopija pravih potniških letal, ki se vsak dan letala nad vasjo. S takimi letali so prirejali ob nedeljah tekme okoli vasi. „Pilot“, ki je prvi prišel zopet na „letališče“ je bil nagrajen z letalom. Mežnarjev grič je postal središče številne vaške mladine ob nedeljskih popoldnevih. Celo starejši so prihajali radovedni zanimivih tekem.

Ivan si je naredil vse mogoče modele letal, od dvokrilnih vojaških do modernih potniških. Pomagal mu je prijatelj Niko, ki je bil spretnejši v rezljanju.

Ko pa so se počitnice bližale koncu so prenehale tudi tekme in na „letališču“ je utihnil živ žav. S prijateljem Nikom sta se pripravljala za vstop v meščansko šolo v Ljubljano.

„Letala“ so obstala na skednju in z njimi otroški sen o letu nad oblaki, o daljnih gorah in o deželah tam daleč za njimi. Za tistimi velikimi vrati so se ustavili brezskrbni poleti preko domačega polja, od doma do ljudske šole, za onimi deskami so obležali kosi igrač robotih in skromnih, katerih vsak pa je imel življenje ovito s tisto preprosto, otroško ljubeznijo, ki je del otroka samega.

Pred Ivana je stopilo novo življenje resno in trdo — mestna šola.

V skritem in tihem učenju ob molitvi k Vsemogočnemu in Materi božji, se je pripravljaj na ta korak življenja, ki ni več igra, ni brezskrbna razposajenost, temveč trda in često kruta resničnost.

Ivan Korošec

v Evropo in nazaj

7. decembra

Razgovori, razgovori, razgovori. Sedaj bo to skoro edina zabava vse do Lizbone. Že pri zajtrku mi je opisovala svojo zgodbo Italijanka, vdova srednje starosti, ki se je s svojim možem spoznala v Italiji, prišla za njim v Argentino pred šestimi leti, se z njim poročila, pred tremi leti je on umrl. Sedaj se vrača s štiriletno hčerko. Potem mi je desetletna Francozinja iz Toulousa razlagala, da je bila na počitnicah v Boliviji. Končno sem se vse preostalo dopoldne zapletel v pogovor s petdesetletno Judinjo.

Je Poljakinja, profesorica jezikov. Njen sin študira v Palestini filozofijo, pa ga gre obiskat. (Sploh je na ladji precej Judov.) Pred leti je bila v Sibiriji, delala je na ruskih tundrah. Veruje v Boga, izpolnjuje judovske obredne predpise. Na ladji dobiva posebno meso, konzervirano v Kanadi, z žigom judovskega rabina. Veruje v posmrtnost. Kristus je bil zanjo velik humanist, ne more pa razumeti, da bi bil razen enega Boga tudi Kristus Bog. Po njenem mnenju je Pij XII. premalo storil za Jude, občuduje pa človekoljubnost Janeza XXIII. in Pavla VI. Na moje mnenje, da preganjajo Jude ne

toliko iz verskih razlogov kot zaradi financ, pravi, da je to pač njihov talent, da pa jih drugi preganjajo iz nevoščljivosti.

Po večerji se dobiva v stolah na krovu s simpatičnim italijanskim jezuitom. Je sin Danca, konvertita, in Toskanke. Oče je bil inženir kemije, a je mlad umrl. Fant je moral z enajstim letom v tovarno. Potem je nadaljeval študij in z devetnajstim letom stopil k jezuitom.

Sedaj se vrača na željo predstojnikov, da bo iz Italije v zvezi z brazilsko in afriško provinco. V Braziliji je zgradil kolegij in semenišče. Prepotoval je kot misijonar skoro vso Brazilijo. Razmere so obupne in le optimizem človeka rešuje v teh krajih. Niti optimizem ga pa ni rešil ameb, parazitov, ki vstopijo v človeka z vodo, potem ga pa črpajo, da je joj. Zdravila proti njim so strupena: znebiš se nečesa, pa si nakoplješ drugo.

V teh letih je bil nekaj časa na župniji. Kako leto pred volitvami so prišli v tisti kraj politiki nabirat glasove. Hoteli so napadati župnikovo delo, ko so pa videli, da ima župnik ljudi za sabo, so spremenili taktiko. Župnika

so vprašali, kaj bi kraj najbolj potreboval. Ta jim je omenil cerkev, šolo in elektriko. Res je z njihovo pomočjo cerkev in šolo v enem letu zgradil. Tudi so začeli postavljati električne kole. Župnik je tedaj moral drugam. Ker volitve še niso bile mimo, politiki so pa potrebovali glasov, so napeljali na električne drogove železno žico. Še danes po šestih letih stoje tisti koli z železnimi žicami, o elektriki ni pa ne duha ne sluha.

Ljudje so dobri a versko nepoučeni. Pravi, da je z njihovo vero tako kakor z zelenjavno juho: v njej je prostora za vse. Primer: neki okraj je praznoval svojo petintridesetletnico obstoja. Zvečer pred praznikom se je vršil politični shod. Nanj so prišli vsi ljudje. Drugo jutro je bila najprej maša s pridigo v katoliški cerkvi. Tudi tja so vsi prišli. Takoj za tem se je vršilo bogočastje v protestantskem templju. Tudi tja so vsi šli. Potem so organizirali spreved lepotnih kraljic, šolskih otrok in drugih ljudi vseh barv in vseh slojev. Zvečer seveda ni manjkalo plesa.

Škoda da manjka duhovnikov. Ko bi jih bilo sorazmerno eno tretjino toliko, kot jih je v Italiji, bi se počutili kot v nebesih.

Človek ob tem premišlja o naši mladini. Vse pogoje ima, da bi se dala na razpolago Kristusu, pa kako malo je je pripravljene na popolno odpoved. Kaj res ne moremo nikogar več navdušiti za Kristusov ideal?

8. decembra

Brezmadežna. Kako lepo je premišljati med dvema ploščama — neba in

morja — o njej, popolnem idealu človeka. Prazna vsega greha, polna Boga.

Danes tudi naša pokojna mama goduje.

Pri dopoldanski maši v salonu je polno ljudi. Zbor italijanskih duhovnikov poje dvoglasno Perosijevo mašo.

Popoldne vrtijo dokumentalni film, potem je kot vsako popoldne koncert. Za njim pete litanije in blagoslov v kapeli.

Ladijski kaplan mi pripoveduje svojo zgodbo. Star je 48 let, je iz videmske škofije. 150 duhovnikov te škofije je na razpolago Konzistorialni kongregaciji za delo na ladjah ali pa med italijanskimi emigranti po svetu. Že deset let je ladijski kaplan: morje mu je všeč. Mnogo poti je naredil v Avstralijo, Severno in Južno Ameriko. Nikdar ni doživel nevarnosti na morju. Kakih deset, dvanajst dni je v Italiji, potem se spet odpravi na pot. Mornarji so dobri, kapitan je vsako nedeljo pri maši. Marsikaj se da apostolsko narediti.

Ob pol desetih imam peto mašo v igralnici za uslužbence. Ministrirata barabitski brat in italijanski jezuit.

9. decembra

Ob treh ponoči bomo prestopili ekvator. Praznovanje bo jutri: prihod Nepetuna, Tetide, kraljičin, ... In krst nekrščenih (ekvatorsko seveda!).

11. decembra

Fellinijev film „8 in ½“. Igranje šaha. Streljanje krožničkov v zraku. Pingpong.

Nebo, voda, dolgčas.

Zvečer pojo Italijani na krmi.

12. decembra

Dan se za dnevom vrsti.

Po večerji se med duhovniki razprede zanimiv pogovor o tem in onem. Do pol enajstih klepetamo. V glavnem pravzaprav poslušamo ladijskega kaplana.

Pove, kako je nekoč v Benetkah obiskal patriarha Roncallija. Pri obisku se je patriarh lepo gugal v stolu in se z vprašanji zanimal zanj. Na koncu mu je naročil, naj vendar spomni svojega škofa na tisto vino, ki mu ga je lani obljubil.

Kaplan, sam Italijan, je iskreno vesel, da se vrhnje plasti v Cerkvi počasi razitalijančujejo. Brž pristavim svoj lonček; vsi Slovani imamo samo enega kardinala.

Potem našteva ljudi, s katerimi je potoval v teh letih na isti ladji. V Severno Ameriko se je nekoč vozila na ladji, kjer je bil on kaplan, Anita Ekberg. Ob neki priložnosti ga je ustavila: spraševala ga je, kaj govorimo katoličani o duši. Kaplan ji je razložil. Brž je sedela razgovor ujel na filmski trak ladijski fotograf. Igralka je zahtevala, da je izročil tisti del traka kapitanu, ker sicer bi brž objavila sliko kaka revija z novico, da se je Anita Ekberg spreobrnila h katolicizmu.

Drugič je potoval z njim Fulton Sheen. Vsak dan je po eno uro adoriral v kapeli. A na svoj način: sedel in s koščkom papirja in svinčnikom v roki. Ve povedati, da vsak dan to dela. Če kdaj ne more, ostane drug dan dve uri.

Zadnje čase se je vozilo na tej ladji precej južnoameriških škofov na koncil.

Prav po domače so na krovu srkali mate. Pove tudi, da jih nagajivci v Italiji imenujejo molčečo Cerkev.

14. decembra

Zjutraj se po dolgem času prikažejo obrisi zemlje. Kanarski otoki.

Popoldne prirede koncert potniki, sedeva na povabilo ladijskega vodstva. Nastopajo posamezniki, duet, na koncu očet italijanskih redovnikov.

Otrokom prirede praznik. Naenkrat piska po vseh kotih, kotale se zeleni rumeni, rdeči in modri balončki, otroci se pode sem in tja s pisanimi klobučki na glavi.

Za večerjo dobimo piščance in peneče se vino.

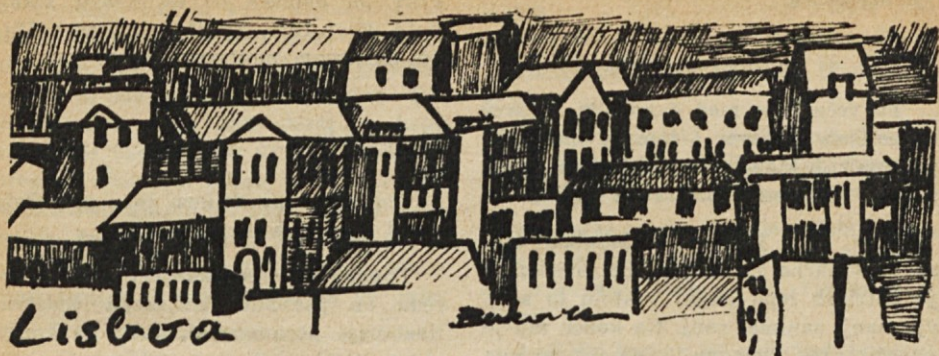
Barka se močno ziblje.

15. decembra

Po zvočniku kličejo tiste, ki se bodo izkricali v Lizboni, Barceloni ali Cannesu. V pisarni mi vrnejo potni list in mi dajo listek za na kopno v Lizboni.

Ob štirih popoldne utihnejo motorji. Ladja se ustavi. V daljavi je videti mesto. Goste jate galeb obletavajo ladjo. Mimo nas vozijo parniki.

Pristajanje traja od šestih do osmih. Na obali prižgo luči. Razsvetljena Lizbona je čudovita. Tik ob vodi stoji spomenik infantu Hernándezu, ki je pred petsto leti odkrival nove zemlje. Snopi luči belijo v obliki barke narejen spomenik. Zraven obsvetljujejo z razno-

barvnimi žarometi vodomet, ki neprestano spreminja obliko svojih curkov. Na nasprotni strani stoji kakor v zraku ožarjen kip Srca Jezusovega. Mesto je zgrajeno na vzpetinah.

Z bratom Slovakom, piše se Peter Simončič, najameva taksi za obisk mesta. Dogovoriti se morava s prometnim policajem. On potem naroči taksistu. Tako je urejeno zato, da taksisti potnikov ne ogoljufajo pri ceni. Petdeset skudov hoče za eno uro. To je dvestopetdeset pesov.

Ko si ogledujeva lepe ceste, košnice, prave gozdičke, zlasti pa izredno čistočo mesta, nama taksist razlaga. Nekaj njegove portugalsčine že razumeva. O Salazarju pove, da je obnovil red, skud utrdil. Revščine je dosti, ker je dežela revna in zaslužek skromen. Javno predsednika ni dovoljeno kritizirati. S sopotnikom občudujeva razsvetljava: sedaj pred božičem so glavne ceste okrašene s kitami barvnih luči v najrazličnejših oblikah.

Ob desetih sva spet na ladji.

V kabini mi argentinski sopotnik pripoveduje, da ga je najbolj presenetilo v starem delu mesta, kjer so ceste tako ozke, da se avto komaj skozi spravi, to, da ljudje kar na cesti suše perilo. Prepričan je, da bi bilo to v Argentini nemogoče: v treh minutah bi izginilo perilo z vrvo vred. „O Evropi imam najlepši vtis,“ zaključuje.

16. decembra

Vozimo se skozi Gibraltar približno ob štirih popoldne. Ožine ni videti, ker močno dežuje in se megle vlačijo po morju. Le sem in tja morem opaziti obrise kopnega. Galebi nas spremljajo. Srečujemo barke.

Zvečer v kapeli pojemo zahvalno pesem za srečni prihod v Evropo.

17. decembra

Že zjutraj opazimo na levi zemljo: drzne oblike, majhna naselja, svetilnik na pečini. Na desni se kopljejo Baleari.

Smo v valencijskem zalivu. Dan je lep in mrzel, prvič na vsej vožnji je morje mirno kot steklo. Potem obrisi zemlje izginejo.

Ob petih popoldne zagledamo spet kopno, ob šestih luči.

Motorji so umolknili. Vlačilec nas tira proti pristanišču. Prihod v Barcelono je napovedan za sedmo uro. Pristali bomo z desnim bokom ladje.

Pozdravi z ladje in na ladjo. Klici, mahanje robcev, mahanje rok, mahanje rut. Iščem med obrazi na suhem. Pri stebru opazim brata. Tudi on mene. Prisel sem na cilj.

Kličejo nas v salon prvega razreda. Španski uradniki pregledajo papirje in vtisnejo žige. Zanimajo se za tuje valute.

Pregled prtljage. Nekomu z vizitko puste šest velikih kovčkov, ne da bi mu jih odprli. Ostalim pregledujejo dosti natančno.

Z bratom se dobiva.

18. decembra

Življenje v Barceloni se začenja in končuje kasneje kot v Argentini. Maša ob osmih je že zelo zgodaj, kosilo ob dveh je navadno.

Mašujem pri frančiškanih. Za delavnik je ljudi dosti pri maši. Večino imajo ženske, tudi mlajše.

Ne da bi mislil na to, imam stalno

vtis, da sem v Evropi. Sam ne vem, kaj mi dela ta vtis. Ali mraz in sneg po okoliških gričih? Smrekove vejice, razstavljene pred trgovinami? Božični motivi po izložbah? Pečen kostanj po voglih? Verjetno to, da spet enkrat doživljam advent v mrazu kot včasih doma.

Smejati se moram, ko vidim fan-tiča kupovati tri cigarete. Zanj bodo, pa nima več denarja. V Argentini tega nisem videl. Včasih doma pa.

Barcelona ima dober milijon in pol prebivalcev. Je glavno mesto Katalonije, važno pristanišče, pa industrijsko in trgovsko središče. V vsej Španiji je samo Madrid večji. Ima staro četrt in novo četrt, večina mesta je pa zmes obojega.

20. decembra

Ogledal sem si „Pueblo español“. To je na 20.000 kv. metrov velikem prostoru zgrajeno naselje najrazličnejših španskih slogov. Zamisel je iz leta 1929, ko je bila v Barceloni svetovna razstava. Tu najdeš kastiljski trg, konzistorialne hiše, cesto Sodnika zalamejskega, muzej ljudske umetnosti, romanski samostan. V posameznih stavbah se bavijo s svojo obrtjo steklarji, rezbarji, tkalci... Zanimiv je viteški emblema na pročelju hiše. Vodnik razlaga: če gleda čelada v desno, je hiša vitezova, če naprej, je nekoga iz kraljevske rodovine, če v levo, je last viteza, poročenega s plebejko.

B. R.

ODISEJ IZ KOMENDE

„Ni moj vitez,“ je vzkliknila deklica in drobila v zadregi košček peciva med prsti, „stric, ne zasmehuj me. Ubog človek je siromak. Z vsem srcem hrepeni po duhovniškem posvečenju, pa mu ga nočejo dati, kaj vem zakaj.“

Segla je v obleko in vrgla pismo, namenjeno njenemu očetu, pred škofa in vzkliknila: „Tukaj beri, pa boš umel.“

Škof je vzel pismo. Ko je bral, mu je lice postalo resno in je dejal: „Da, to so uradne zadeve.“

„Zdaj veš, česa prosim,“ je rekla. „O, saj vem, da je mnogo. Zato me je pa tudi hudo skrbelo. Glej, vso noč nisem nič spala!“

„Sirotek,“ je dejal dobrohotno škof. Nato pa je pristavil resno: „Prav, da slutiš vsaj malo, koliko prosiš.“

„Stric,“ je rekla Ana otroško zaupno, „saj si škof, kaj bo to tebi! Če te pa prav lepo prosim! Ubogi človek je toliko prestal in je le čudo, da se je rešil iz viharja, ki je potopil šestnajst ladij. Glej, zdaj si edino ti njegovo upanje.“

„Ampak, dragica,“ je odgovoril škof, „tega človeka še prav nič ne poznam; kakor ti rad verjamem, da je vreden, kako ti bom ustregel? Niti videl ga še nisem.“

„O,“ je vzkliknila, „to ni nič hudega. Jaz sem mu zato zaukazala, naj se zglaši pri tebi danes ob enajstih.“

„Tako!“ se je zasmel škof, „torej tako daleč je z mojim škofovanjem, da

gospodična Ana Marija določuje avdi-jence in celo uro sprejema?“

„Kaj pa sem hotela napraviti si-cer?“ je vprašala sladko. „Saj si ven-dar moj striček. Kaj meni mar tvoje škofovstvo.“

„Tako, tako,“ se je škof spet udobrovoljil v vesel smeh. „Zdaj smo vsaj slišali, kako je z nami. Dobro! Bomo povedali to gospodu škofu, ko pojde za to, ali naj posveti tistega gospoda Petra Pavla.“

Tedaj pa je videl škof solzo v dekletovem očesu in se je prestal smejati. Segel je z roko in ponudil sorodnici sadja.

„Dete, zdaj moraš vzeti!“

Zgibala je svoje tresoče se prste in rekla:

„Samo šališ se. A stvar je resna.“

„Zares je resna,“ je dejal, „prav za-to ne morem govoriti o tej reči s teboj, temveč s svojim tajnikom.“

Mehkeje je pristavil: „Prav, hočem videti mladca. Ob enajstih, si rekla, da bo prosil avdi-jence.“

„Tako je, striček!“

„Bomo videli,“ je dejal škof. Nato je pokimal pokroviteljsko in vprašal mehko:

„Ali je zdaj mirna moja ljubka poveljnica?“

„Je!“

„Ali še kaj želi?“

„Hvala!“

„Ali zdaj sme senjski škof še ne-kaj vprašati?“

„Sme!“

„Kako milostno!“ se je razvnel škof.

„Dobro, poslužil se bom svoje pravice in bom vprašal. Ali res smem?“

„Smeš!“

Smejala se je vedro in drobila z ustnicami mehko pecivo. Kakor ptičica je pomočila ustnice v vino, ki je bilo sladko in je njegov vonj napolnil vso sobo in prevpil sladko vonj njene rezede.

„Ana Marija,“ je dejal škof, „je prej tako čudno hvalo pela nekemu gospodu Petru Pavlu, kakor da mu je sestra ali sorodnica.“

Trenutno pa je spremenil glas in vprašal: „Ana Marija, kako da želite posvečenja mladeniču, ki Vam je drag?“

Prebledela je in zadrhtela. Nato je rekla tudi ona slovesno in tako, da je škof videl, da govori iz nje zrela ženska in ne več otrok:

„Presvetli! Pa če bi morala tudi umreti od bridkosti, ali naj ga Jezusu ukradem? Njega je Bog poklical.“

Oblike so jo solze. Škof jo je tolažil, poljubljala mu je roko in jo močila s solzami. Njega samega je obšlo ganotje, da jo je rahlo potisnil spet na sedež in dejal:

„Ana Marija, Bog ve, da sem ginen. Jaz bi moral poljubiti tvojo roko.“

V solzah se je nasmehnila in dejala:

„Zato mi boš tem preje prošnjo uslišal.“

„Ob enajstih ga sprejem.“ je odvrnil škof.

Ko se je deklica poslovila, je poklical škof svojega tajnika in kaplana in mu dal brati Testaferratijevo pismo za Zandonattija. Kaplanu se je lice raztegnilo v resne poteze in je rekel:

„Presvetli! Svarim Vas pred nepremišljenim korakom. Prijateljstvo sem,

prijateljstvo tja, tu je slučaj, ki ga je treba resno premisliti.“

„Domine,“ je dejal škof. „Pomisli, koliko je pomanjkanje dobrih duhovnikov. Zadnja bolezen mi je vzela zopet osem najbolj gorečih.“

„Predpisi!“ je menil hladno tajnik. „Vsaj to zahtevam, da se prvo poizve potrebno pri ordinariatu v Ljubljani.“

„Naj bo, kakor svetujete,“ se je vdal škof...

Ob enajstih so mu javili Petra Pavla Glavarja. Ko je mladi vstopil, je našel v škofu vse drugačnega človeka, kakor ga je poznala Ana Marija. Presvetli je ostro premotril vso Glavarjevo zunanost. Nato je poslušal napeto njegovo pripovedovanje, proučeval njegova spričevala in z vprašanji skušal spoznati vkoliko je mladi poučen o bogoslovnih rečeh. Po enournem pogovoru se je prepričal, da je mladi človek dozorel, da je pošten in odločen, pri tem pa skromen in veren. Stopil je nekajkrat po sobi gor in dol, obstal nato pred bogoslovcem in dejal:

„Recimo, da je v moji moči in Vas posvetim. Ali hočete obljubiti, da boste meni pokorni in služili v moji škofiji, če bi to zahteval?“

„Obljubim,“ je dejal Glavar.

„Ampak gospod Peter Jakob Vas je postavil za upravitelja svoje komende. Kako mu boste služili, če ste moj duhovnik?“

„Služil bom Vam,“ je odgovoril Glavar. „Gospod komendator naj si najme drugega upravitelja.“

Škof je prikimal. Nato je vprašal: „Kje nočujete?“

„Pri očetih na Trsatu.“

„Dobro,“ je dejal škof, „vrnite s k očetom in čakajte moje odločitve.“

Glavar mu je poljubil prstan in sel...

Škof je napisal pismo gvardijanu na Trsatu. Po štirinajstih dneh pa je osebno obiskal samostanske očete in dolgo govoril s predstojnikom. Ko se je vrnil v stanovanje, je napisal sledeče pismo Ani Mariji Zandonattijevi:

„Ana Marija! Tvoje prošnje bomo uslišali. Gospod Pavel Glavar je vreden mašniškega posvečenja. Bog Te blagoslovi za čisto žrtev, ki si jo prinesla svojemu Bogu. Ana Marija! Tvoj stric Te blagoslavlja.“

Komaj je bil odposlal to pismo, mu je prinesel brzi sel od Senja strogo priporočeno pismo s pečatom ivanovskega reda. Škof je razgrnil list in bral:

„Zdrav bodi, presvetli gospod prijatelj v Kristusu! Ustrezi prošnji bogoslovca Petra Pavla Glavarja, daj mu blagoslove in ga nemudoma posveti za duhovnika. Potem ga pusti k Sv. Petru, kjer ima komendo; za upravitelja sem ga postavil. S svojo stanovsko plemiško besedo Te zagotovem, da je imenovani Peter Pavel sicer nezakonski sin, a vendar sin očeta iz najodličnejše rodbine, da je moja žlahta in da se bo zdržek njegovega rojstva pri Najvišjem pri Njegovi Svetosti, spregledal. Stori mi, česar Te prosim, ki trpim peklenke muke v negotovosti, ali je sploh imenovani Peter Pavel rešil svoje življenje iz zadnjega viharja in dospel v Senj. Sporoči mi po poslancu, ki sem ga nalašč poslal s pismom. Moli zame, ki me je Bog hudo preizkušal in ustrezi mu. Tvoj zvesti in vdani

vitez Peter Jakob Testaferrata.“

Škof Benzoni je poklical tajnika in dejal:

„Domine, napiši bogoslovcu Petru Pavlu Glavarju na Trsatu, da smo se odločili, da mu podelimo rede in posvečenje, ko pride dispenza.“

„Kljub neugodnim poročilom ljubljanskega naddijakona barona Jakoba Pettazija,“ je vprašal tajnik.

„Kljub neugodnim poročilom ljubljanskega naddijakona barona Jakoba Pettazija,“ je odvrnil škof zavestno ponovivši tajnikove besede.

Ko pa je tajnik pismo napisal, mu je dal brat škof Testaferratijevo pismo meneč:

„Zdaj pa berite, da Vas moja trma v tej zadevi ne razgnevi do grešne silovitosti, Vi, grešnik, pisarniški človek.“

„Predpisi Presvetli!“ je dejal tajnik mirno.

Nekaj pozneje, ko je došla dispenza iz Rima, je škof Petru Pavlu podelil nižje in višje redove ter ga posvetil za duhovnika.

In tako je bil po dolgih in hudih težavah Peter Pavel odvalil skalo s poti in je poln tihe sreče slonel na oknu svoje celice večer pred svojo novo mašo, ki so mu jo pripravljali samostanski očetje na Trsatu. Bogoslovec je zadržljivo gledal lepoto zemlje ob našem morju in pel v svoji duši zahvalno pesem Gospodu, ki ga je izbral:

„Iz morja težav si me otel, dal mi župnika Raglja, Manico, Matijo in dobrega magistra, juda, ki me je ociganil za klobuk, očete jezuite v Gradcu, hčerko Zandonattijevo v Senju, kapitana Glavinica na morju in presvetlega škofa Benzonija in še enkrat devico Ano Marijo, mojo zvezdo in kraljično Navzikažo; in si me privedel, bednega Odisēja, v ta tihi prijazni samostan in si šel z mojima svetima patronoma Petrom in Pavlom z menoj in pred menoj

kakor psalm, da sem Te ljubil in iskal in našel! Daj mi, moj Bog, da bo moja prva daritev samo ena goreča zahvala, Tebe vredna in Tvoje dobrote, Večni, Neskončni! In še mi daj, da Te bo vsaka moja daritev veličala, zahvaljevala do smrti.“

Oče gvardijan ga je zmotil v sladkih sanjah. Prinesel mu je novomašniški dar gospodične Ane Marije, zlat kelih z rdečimi kamni, vreden ene dote. In potem je še povedal, da je tak in tak človek dal zapeljati v samostansko klet velik sod črnega vina za novomašniški obed.

„Tak in tak mož?“ je ugibal novomašnik. „To ni nihče drugi, nego kapitan Pero Glavinič. Bog te živi, Pero! K obedu bi te vabil, pa se nemara bojiš, da bi v duhovski družbi klel in nisi niti povedal, kje se mudiš.“

Novomašnik je prebedel vso noč v molitvi. Drugo jutro je stopil pred oltar in daroval svoj prvi dar. Bilo je redko slovesno slavlje, tiho in vendar neskončno sijajno. Ana Marija je jokala ves čas med mašo... Ko pa se je vrnila k stricu, je bila vedra in je rekla:

„Zdaj ti moram še nekaj zaupati, stric. A ne bodi hud in ne ugovarjaj mi! Za gospodom novomašnikom pojdem.“

„Za gospodinjo? Ne dovolim.“ je dejal škof vedro, „si premlada.“

„Za Jezusom, kakor Peter Pavel,“ je rekla deklica resno. „Prosi in pregovori mojega očeta, da mi dovoli.“

„Ana Marija, v samostan hočeš?“ je vprašal škof resno. „To je važna reč, to je treba vestno premisliti.“

„Sem že,“ je odvrnila deklica. Obraz ji je gorel v navdušenju. Čudeč se je

strmel škof nanjo. Ko pa je tedaj deklica zdrknila pred njim na kolena, je potegnil znamenje križa čaz njo in dejal:

„Ana Marija, Kristus s teboj!“

XV. VRNITEV.

V najlepši pomladi je potoval novomašnik Peter Pavel Glavar peš iz Reke v Ljubljano. Domaćih krajev čvrsto ozračje mu je pobarvalo lica, duša pa mu je pela vso pot v sreči in veselju. Že pozno v noč se je bližal prav za kres Ljubljani. Pred njim so sinile gore in se pokrile z neštetiimi kresovi. Bila je prav taka noč, kakor ona pred štiriindvajsetimi leti, ko je potovala žalostna žena od Ljubljane k Svetemu Petru v Komendi, da bi odložila svoje dete...

Mašnik Glavar je prenočil v Ljubljani. Drugi dan po maši je obiskal grob Matije Kolovratarja. Ko se je razgledoval po grobovih, je našel še grob svojega drugega magistra, ki ga je bil dobrohotno oštel s tepcem in koštrunom. In še en grob je našel, grob svojega sošolca, tistega razposajenega sinu mestnega svetnika.

„Počivaj v miru!“ je dejal Glavar in krenil peš v Komendo. In zdaj se mu je srce stisnilo. Glej, skoraj leto je bilo minulo, odkar je bil šel v Senj, in niti v glavo mu ni prišlo ta čas, da bi spročil župniku Roglju, kod hodi in kako se mu godi. Kakor od slabe vesti gnan je podvojil duhovnik korake in dospel uro prej k Svetemu Petru. Udaril jo je kar vprek po pašnikih in prišel pred župnikov čebelnjak. Tam je zagledal župnika sedečega ob mizi, sivega, suhega. Očividno je starčku dobro delo vroče sonce.

Prosim vas, da molite po mojem namenu za svetovni cerkveni zbor, da se bo lahko nadaljeval za korist in blagor vsega človeštva, molite za ločene kristjane, da se vrnejo v Očetovo hišo, molite za mir med narodi (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru otrokom 10. 5. 1964).

Moderna umetnost je dostikrat podobna babilonskemu stolpu. Vzrok tej zmešnjavi je, ker se je ta umetnost ločila od Cerkve in začela hoditi svoja pota. Radi oddaljitive od Cerkve so začeli umetniki iskati resnico drugod. Zato boli srce, ko gotova izražanja moderne umetnosti žalijo Cerkev in Boga. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru med sv. mašo, ki jo je daroval za umetnike dne 7. 5. 1964.)

Na svetu še nista zavladovala mir in sloga. Če gledamo sodobni svet, vidimo veliko idejnih gibanj, gibanj narodov in dogodkov. Nesreča je v tem, da vsa ta gibanja in dogodki ne pomenijo oziroma ne prinašajo miru niti sloge. Dejansko obstajajo na svetu krvave borbe in nasprotstva, ki Nas globoko prizadenejo. Idejna gibanja narodov morajo stopiti v medsebojna razpravljanja in pogovore, da se tako doseže harmonija in omogoči človeštvu življenje v miru. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v splošni avdienci 26. 4. 1964.)

Ne nasedajte in ne dajte se preslepiti zmotnim idejam. Pred vsako odločitvijo se poslužite pravice svobode, odklonite pritisk. Bodite verni in sledite Cerkvi Kristusovi. Veliko sodobnih ideologij, ki hočejo pridobiti delavstvo, je zmotnih; na primer tiste, ki učijo družbeni egoizem in postavljajo gospodarstvo in njegove zakone nad moralni in naravni zakon, ideologije subverzivnega in brezbožnega marksizma, ideologije uživanja in zločina kot vodilo življenja. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru delavcem 25. 4. 1964.)

Upamo, da je svet našel pravo pot, ki vodi k napredku in miru in so pretekle tragedije in vojne le še spomin in zgodovina. Delajmo dobra dela, da se zacelijo rane preteklosti, delajmo za krščanski mir med narodi. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru ob obletnici zaključka druge svetovne vojne v Italiji, 25. 4. 1964.)

Tudi sodobni svet potrebuje vero, in to povsod, v gospodarskem, poklicnem in socialnem življenju. Kdor zna vrednotiti vero jo potrebuje preje, kdor se ne vdaja prevari, da za sodobni svet zadostuje tehnični in mehanični napredek, se bo zatekal k božji Previdnosti in našel uteho v veri. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru uslužbencem državnega telefonskega podjetja, dne 26. 2. 1964.)

Sodobni čas zahteva veliko apostolskih prizadevanj. Posebno velika potreba apostolskih delavcev se čuti v deželah latinske Amerike. Hvaležni smo italijanskim škofom pri apostolskem delu v teh deželah, ker so dali na razpolago lepo število dobrih duhovnikov, ki se bodo napotili v dežele latinske Amerike. (Sv. oče Pavel VI. odboru italijanskih škofov 26. 2. 1964.)

Papežev zastopnik na letošnjem mednarodnem evharističnem kongresu v Bombayu. Za to poslanstvo je sv. oče Pavel VI. imenoval kardinala Gregorija Petra Agagianiana.

Newyorški kardinal Spellman je obhajal petindvajsetletnico odkar je prevzel vodstvo newyorške nadškofije. V njegovi nadškofiji, ki ima več pomožnih škofov in 4500 duhovnikov, je 450 katoliških šol s sedem tisoč učnimi močmi in 220.000 učenci.

Kanada zelo veliko žrtvuje za misijone. Pred kratkim je odšlo 14 mladih kanadskih belih očetov v Afriko, da se bodo pridružili 311 kanadskim belim očetom, ki tam že delujejo v 39 škofijah.

V letu 1963 je prišlo v Loretto, na Marijino božjo pot, okrog dva milijona romarjev, iz vseh delov sveta. Med njimi je bilo okoli 8000 bolnikov.

Na Friderik Schillerjevi univerzi v Jeni v Nemčiji so pred kratkim odprli na filozofski fakulteti stolico za „znanstveno brezboštvo“. Vodil jo bo komunist dr. O. Klohr.

Spreobrnjenje Kumura Minokiki. O božiču pretekega leta je bil pogojno krščen 72-letni japonski časnikar Kimu-

ra Minokiki. Ko je bil star 20 let, je bil krščen po obredu babtistične vere. Po ženini smrti je leta 1958 ustanovil versko ločino „Kokikai“. Pozneje se je seznanil s katoliškim redovnikom in katoliškim škofom iz Osake. Po razgovorih z njima je končno spoznal čistost resnice v katoliški veri in prosil za sprejem v katoliško Cerkev.

Oče brezdomcev med Indijanci. Francoski duhovnik Abbé Pierre je pred kratkim prepotoval peruansko visoko planoto, kjer živi v skrajni bedi in pomanjkanju štiri milijone Indijancev. Ob koncu potovanja je napravil načrt za agrarno reformo. Izvesti jo bodo morali čimprej, da ne pride do prelivanja krvi v tej državi.

Več kot polovica otrok Bogu posvečenih. V družini Koszarek v New Yorku je bilo rojenih sedemnajst otrok. Devet izmed njih si je izbralo duhovni poklic in sicer: štirje bratje so duhovniki, pet sestra je redovnic. Srečna in dvakrat blagoslovljena družina!

V ameriški zvezni državi Indiani so ustanovili društvo za osamosvojitve črncev. Afriškega zamorskega kardinala msgr. Rugambwo so imenovali za svojega častnega člana. V prisotnosti guvernerja države je društveni predsednik izročil kardinalu tozadevno diplomu.

V ZDA živi 18 milijonov črncev, od katerih je 703.400 katoličanov. Črnskih duhovnikov je 120. Leta 1962 je 13.000 črncev prestopilo v katoliško Cerkev.

Mormonski misijonarji (ameriška protestantska ločina) bodo v 15 holandskih in belgijskih mestih priredili športne tekme za mladino, da bi tako prišli v stik z udeleženci. Vse stroške za orodje, organizacijo in prostore je prevzela ameriška verska ločina mormonov.

Sudanska vlada je izdala ukaz, da morajo vsi katoliški in protestantski misijonarji zapustiti deželo. Že v preteklosti je moralo zapustiti Sudan nad 100 misijonarjev. S tem je zatrto vsako misijonsko delo. Misijonsko področje velikega slovenskega misijonarja Ignacija Knobleharja bo spet ostalo pod vplivom mohamedanskega polmeseca.

V Sirakuzah na Siciliji (Italija) bodo letos začeli zidati veliko svetišče, ki bo posvečeno jokajoči Materi božji. Za stavbo in prostor okrog cerkve so odmerili 40.000 kv. m. Cerkev bo zidana v modernem slogu. Pobožnost do jokoče Marije v Sirakuzah raste iz dneva v dan. Do sedaj so zabeležili že 23.000 javnih zahval za uslišane prošnje v različnih zadevah.

Marijina legija v New Yorku je pred kratkim razposlala 400 laikov, da so po ulicah New Yorka govorili o krščanski ljubezni. Na ta način so vzbudili v mnogih ljudeh zanimanje za katolicizem in pridobili okrog 500 katoliških izobražencev, ki bodo nekaj svojega prostega časa žrtvovali v službi apostolskega dela.

Katoliška univerza Sophia v Tokiu. Leta 1913 je katoliška univerza Sophia sprejela prvih osem visokošolcev. Število je v naslednjih letih hitro naraščalo. Poiskati so morali nov sedež univerzi. Tega je leta 1923 potres porušil in ga je bilo treba pozidati znova. Leta 1928 je dobila univerza državno priznanje. Na univerzi študira trenutno okoli 5000 dijakov, a več kot toliko so jih morali zavriniti, ker ni prostora. Na univerzi poučuje 400 profesorjev.

„Mesto krščanske ljubezni“, tako se bo imenovalo naselje, ki ga bodo zgradili v bližini Bombaya v spomin na letošnji svetovni evharistični kongres v tem mestu. Kot je dejal kardinal Gracias, bodo v tem naselju našli zavetje vsi ubogi, ne glede na vero, stan in poklic. Bolni bodo našli bolniško oskrbo, zdravim bodo poiskali zaposlitev, mlade bodo usposobili za poklicno delo, stari in nezmožni za delo bodo našli ljubečo oskrbo.

Kongres ženske mladine. Mednarodna organizacija katoliške ženske mladine je imela svoj 15. kongres v Rimu. Kongresa se je udeležilo 500 delegatkinj, ki so predstavljale 10 milijonov članic iz 84 organizacij. Glavno vprašanje, za katero so se delegatkinje zanimale je bilo to, kako more žena prispevati k pravemu, trdnemu, krščanskemu in mirnemu sožitju med narodi na svetu.

Litvanska državna založba je izdala 30 novih knjig v natisu 360.000 izvodov, ki so namenjeni 3 milijonom prebivalcev litvanske republike.

Bula o imenovanju ljubljanskega nadškofa

Škof Pavel, služabnik božjih služabnikov ljubim sinovom in duhovnikom in vernikom ljubljanske nadškofije pozdrav in apostolski blagoslov.

Mi, ki smo danes s svojimi pismi postavili škofa vaši ugledni Cerkvi, izpraznjeni, odkar je Bog, vladar vseh stvari in ljudi, poklical k nesmrtnemu plačilu Antona Vovka, odličnega pastirja vaše nadškofije, vam to oznanimo po običaju in naredbi višjih škofov.

Vedite torej, da smo z Našo apostolsko oblastjo po premisleku za to službo določili častitljivega brata Jožefa Pogačnika, doslej naslovnega škofa irenopolitanskega v Isauriji in ljubljanske Cerkve apostolskega administratorja, za krščansko stvar zares zelo zaslužnega moža, odličnega tako po razumskih in srčnih darovih kakor tudi po iskreni pobožnosti. Tega torej razrešimo obveznosti prejšnjega irenopolitanskega sedeža v Isauriji, potem ko smo mu izročili vse vodstvo in upravo vaše nadškofije.

Ko smo vam to povedali, vas, dragi sinovi, očetovsko opominjamo, da z vsem spoštovanjem in pokorščino do Nas in te Petrove Cerkve tega častitega brata, ki mu je naročeno, da prav vodi ladjo ljubljanske Cerkve, ne le kar najprimerneje sprejmete, marveč se tudi ravnate po njegovih ukazih, saj k blaginji in sreči škofij nobena stvar bolj ne vodi kakor razumnost pastirja, ki naj ji odgovarja poslušnost vernikov in krepostno srce. Sicer pa hočemo, da se to Naše pismo prebere ali duhovnikom na prvem njihovem zboru po prejemu ali pa ljudstvu v stolni cerkvi na zapovedan praznik, kakor se pač zdi bolje.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, 2. marca, 1964. letu Gospodovem, prvem našega pontifikata.

Iacobus Aloisius Card. Copello

S. R. E. Cancellarius

Franciscus Tinello, Regens

+ Ioseph Rossi, Episc. tit. Palmyren.,
Prot. Apost.

Ioannes Calleri, Proton. Apost.

Msgr. dr. Janez Jenko — administrator slovenskega dela goriške nadškofije v Jugoslaviji.

Sv. oče Pavel VI. je dne 20. aprila 1964 imenoval za apostolskega administratorja slovenskega dela goriške nadškofije v Jugoslaviji msgr. dr. Janeza Jenka, generalnega vikarja v Beogradu in mu poveril vse oblasti, ki so lastne rezidencialnim škofom, z izjemo onih svetih opravil za katera je potrebno škofovsko posvečenje.

Novi administrator, naslednik dr. Mihaela Toroša, ki je umrl 29. decembra 1963, je prevzel upravo 29. aprila; v nedeljo, 24. maja pa je prišel med poverjene mu vernike, ki so ga sprejeli v Marijinem svetišču na Sveti gori.

Dr. Janez Jenko je star 54 let. Rojen je bil 5. maja 1910 v Mavčičah. V duhovnika je bil posvečen 8. julija 1934. Leta 1939 je postal doktor bogoslovja. Več let je deloval v Beogradu pri nadškofu dr. Josipu Ujčiću. Urejeval je verski mesečnik „Blagovest“. Leta 1955 je postal generalni vikar. Sv. oče Pij XII. pa ga je leta 1956 imenoval za apostolskega protonotarja.

Ljubljanska nadškofija ima novega generalnega vikarja. Novi ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik je dr. Stanka Leniča imenoval za svojega generalnega vikarja.

Dr. Stanko Lenič je bil rojen v Cerkljah ob Krki 6. novembra 1911. V duhovnika je bil posvečen leta 1937. Od leta 1940 pa do 1945 je bil tajnik škofa dr. Gregorija Rožmana. Leta 1947 je postal doktor bogoslovja. Od l. 1955 pa do imenovanja za kanonika in generalnega vikarja ljubljanske nadškofije je upravljal župnijo Sodražico pri Ribnici na Dolenjskem.

Umrli je g. Vinko Zor. Dne 2. marca 1964 zvečer je po kratki bolezni umrl g. Vinko Zor, duhovni pomočnik pri sv. Petru v Ljubljani. Pokopan je v Preski pri Medvodah.

Pokojni g. Vinko Zor je bil rojen leta 1892 v Vašah pri Medvodah. Gimnazijo je dovršil 1913 na tedaj edini slovenski gimnaziji v št. Vidu nad Ljubljano. V mašnika je bil posvečen leta 1916, nakar je služboval kot kaplan v Srednji vasi, v Bohinju, Črnomlju in na Jesenicah. Leta 1924 je prišel v Ljubljano kot tajnik bivše Prosvetne zveze in se naselil v šenpetrskem župnišču. Po Sloveniji je imel na stotine predavanj, organiziral in vodil je nešteto romanj na znamenita božja pota po Sloveniji in tudi daleč v tujino.

Starost mariborskih duhovnikov: od 24 do 29 let starosti jih je 21; od 30 do 39 let starosti 56, od 40 do 49 let starosti 64, od 50 do 59 let starosti 106, od 60 do 69 let starosti 69, od 70 do 79 let starosti 43, od 80 do 89 let starosti 11, nad 90 let je eden.

Mariborski novomašniki. Leta 1963 so bili v Mariboru le štirje novomašniki, leta 1962 jih je bilo 5, leta 1961 7, leta 1960 tudi 7, leta 1959 le 3, leta 1958 9, v letih 1955, 1956 in 1957 jih je bilo 7, leta 1949 2, leta 1948 5, leta 1947 4, leta 1946 1, leta 1945 4, leta 1944 pa 18.

Patron mariborske škofije je sv. Andrej apostol. Drugi patron pa sta sveta brata Ciril in Metod.

Generalni vikar mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držečnika je od 6. oktobra 1963 stolni kanonik dr. Josip Meško.

Goriški nadškof v Katoliškem domu.

6. maja je nadškof msgr. Andrej Pangrazio obiskal Katoliški dom v Gorici z namenom, da spregovori nadpastirsko besedo goriškim katoliškim Slovincem, zlasti izobražencem.

Prvo sv. obhajilo slovenskih otrok.

Slovenski otroci so v nedeljo 10. maja pristopili k prvemu sv. obhajilu v cerkvi sv. Ignacija v Gorici.

Proščenje pri Sv. Florijanu v Števerjanu.

V Števerjanu imajo za svojo farnega zavetnika sv. Florijana, ki se ga Cerkev spominja 4. maja. Zato je bilo v nedeljo 10. maja v Števerjanu farno proščenje. Slovesno sv. mašo je opravil č. g. Jurak Jože iz Gorice.

Podgora.

V nedeljo 3. maja je bilo prvo sv. obhajilo in obenem praznik sv. Gotarda, ki so ga že v starih časih zelo častili v podgorski cerkvi.

Blagoslovitev nove radijske postaje.

6. maja so v Trstu uradno otvorili novo radijsko postajo. Ob navzočnosti predsednika vlade Alda Mora je novo radiooddajno postajo blagoslovil tržaški nadškof msgr. Anton Santin. Ob tej priložnosti so krajevne in državne oblasti uradno priznale, da ta postaja služi „tudi“ slovenskim oddajam. Saj pravzaprav tržaška radijska postaja oddaja največ v slovenskem jeziku: dnevno 12 ur v slovenskem in 3 ure v italijanskem jeziku.

Šmarnice v Gorici so bile za slovenske vernike zjutraj ob 6.15 v stolnici in zvečer ob 8 pri Sv. Ivanu.

Blagoslovitev kapelice pri Madonni. 3. maja je goriški nadškof msgr.

Pangrazio blagoslovil kapelico pri Maddonini in opravil prvo mašo v tej kapeli. Od sedaj bo tu hranjeno Najsvetejše in bo redna služba božja.

„Prvi korak“ je naslov novi šolski knjigi, ki so jo Slovenci v Avstralkiji pripravili za svoje slovenske šolske tečaje. Izšla je v založbi Slovenskega društva v Sydneyu za letošnjo veliko noč.

Anglija — v Londonu je bila v „Našem domu“ sv. maša in s šmarnicami združeno proščenje.

Belgija — v Eisdenu so imeli Slovenci vstajensko procesijo na velikonočno jutro, v Waterscheju pa na velikonočni ponedeljek. Tudi letos so bile v Eisdenu šmarnice, ki so ena najlepših točk tamošnjih Slovencev. V Charleroi je 2. maja slavil desetletnico svojega prvega nastopa slovenski moški pevski zbor „Jadran“.

Francija — Od 22. do 29. marca sta vodila sveti misijon v Pas-de-Calais čč. gg. Ciril Lavrič in Anton Surin. Udeležba je bila razveseljiva pri govorih in pri sv. obhajilu. Zaključek misijona je bil na velikonočno vigilijo z obnovitvijo krstnih obljub. — V Parizu je bila v nedeljo, 24. maja pred običajno slovensko mašo telovska procesija. — Slovence ob Luksemburgu je pripravil na velikonočne praznike msgr. Stanko Grims, ki je pa moral že naslednji teden v bolnišnico.

Nemčija — Izredna je bila letos udeležba pri slovenskih mašah za veliko noč v Essenu in Oberhausenu. Slovensko mašo so imeli tudi v Stuttgartu, v Calwu in v Pfulligenu.

V Luján smo poromali. V nedeljo, 10. maja je bilo vsakoletno slovensko romanje v Luján, ki je največja božja pot v Argentini. Luján je tukaj to, kar so naše Brezje v Sloveniji, Loretto v Italiji, Monserrat v Španiji.

Na romanju, ki je največji shod Slovencev na južni polobli, se nas je zbralo okrog 2500.

Romarsko slavlje smo pričeli ob 10 dopoldne s sveto mašo, katero je daroval za vse Slovence v Argentini č. g. direktor Anton Orehar. Med mašo je bilo mogočno ljudsko petje, ki ga je vodil č. g. župnik Gregor Mali, na orglah pa ga je spremljal dirigent pevskega zbora iz Slovenske vasi g. Ivan Mele. Vse dopoldne je spovedovalo osem slovenskih duhovnikov. Večina udeležencev je pristopila k obhajilni mizi.

V cerkvenem govoru, ki je bil v duhu gesla rajnega nadškofa Vovka, je g. direktor med drugim dejal: „V molitvi se obračajmo na Boga in ohranimo, ali če je potrebno obnovimo zlasti skupno družinsko molitev za božji blagoslov. Zaradi vere smo odšli od doma z bogatim življenjem. Tega verskega življenja ne smemo zanemariti sedaj, ampak obogatiti ga moramo. Nekateri bratje so med nami omahnili, ne vrzimo na nje kamenja, temveč pomagajmo jim, da vstanejo. Izvršimo svoje apostolsko nalogo in priznajmo čast in žrtev apostolata tistim, ki ga goreče opravljajo. Da se ne bodo ti morali zagovarjati za svoj apostolat, ampak mi, kadar svoje naloge ne izvršimo!“

Po sv. maši so ljudje odšli na obširni romarski vrt. Tam so se okrepčali in se razgovarjali z znanci, s katerimi se niso morda videli že več let.

Popoldne je romarski zvon zopet vabil v cerkev, pred katero sta viseli dve slovenski zastavi. Najprej je bila pridiga č. g. dr. Filipa Žaklja, nato pa procesija v temle redu: križ, papeška, slovenska in argentinska zastava, dolga vrsta mož in fantov, skavti, narodne noše — okrog 100 po številu, ministranti, bogoslovci in duhovščina s č. g. direktorjem Oreharjem na čelu, slovenske redovnice, dekleta in žene.

Po procesiji so bile še pete litanije Matere božje, blagoslov z Najsvetejšim in pesem „Marija, skoz' življenje“.

Slovinci iz San Luisa — mesto 800 kilometrov oddaljeno od Buenos Airesa — so imeli svoje vsakoletno romanje v nedeljo, 17. maja k Vulkanski Materi božji.

Mendoški Slovenci — 1100 km od Buenos Airesa — pa so šli v nedeljo, 24. maja na Challao, kjer kraljuje tudi slovenska Marija Pomagaj.

Obe romanji je ob asistenci č. g. Franceta Novaka iz San Luisa in č. g. Horna iz Mendoze vodil č. g. direktor Anton Orehar.

Telovska procesija je bila tudi letos. Imeli smo jo v nedeljo, 31. maja v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Sv. mašo je daroval č. g. Lojze Škraba, ki deluje v omenjenem zavodu. Po maši

pa se je razvila procesija. Sv. Rešnje Telo je nosil č. g. direktor Anton Orehar. Med mašo in procesijo je pel pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dirigenta g. dr. Julija Savelli. Evangelije so peli čč. gg.: Jurij Rode, Franc Urbanija — diakon našega bogoslovja, Alojzij Škraba in dr. Alojzij Starc. Oltarje pa so pripravili sledeči okraji: San Martín-Carapachay, Morón, San Justo in Ramos Mejía.

V Slovenski vasi je bila letos zaradi praznika Marije Kraljice procesija po dogovoru tudi 31. maja. Vodil jo je ob asistenci čč. gg. lazaristov č. g. vikar Janez Petek. Pel pa je zbor, ki ga vodi g. Ivan Mele.

Z gradnjo Slovenske hiše spet nadaljujemo. Pred dvema leti smo pričeli z gradnjo Slovenske hiše v Buenos Airesu. Na vrsti je bila najprej dvorana, za tem pa prostor pod odrom, kjer je sedaj kapela. To delo smo v glavnem dokončali lansko leto. S podrobnim delom smo nadaljevali naslednji mesec. Pred nekaj tedni pa smo spet pričeli z večjimi deli. Urejujemo pritličje pred dvorano in pripravljamo vse potrebno za gradnjo dveh nadstropij.

Otroška tombola v Ramos Mejiji. V nedeljo, 17. maja je bila v Ramos Mejiji v Slomškovem domu otroška tombola. (Na tomboli je govoril g. prelat France Novak, župnik iz kraja Ituzaingó.

Igra „Deseti brat“ v Buenos Airesu. Dramatski odsek društva „Slovenska vas“ je v maju pripravil igro „Deseti brat“. Igro je režiral g. Maks Jan. Igralo je 20 mladih igralcev. Glavne vloge so imeli: Tone Novljan, Krjavelj; Franci Lipovec, Obrščak; Franc Gerk-

man, Lovro Kvas; Tone Strah, Deseti brat; Srečo Urbanija, Marijan; Slavko Reven, Gospod Piškav; Jože Črnak, Stric Dolef; Lojzka Berčič, Manica; Francka Strah, grajska gospa.

Igra je dobro uspela. Trikrat so jo igrali v Slovenski vasi, četrtič — 500 udeležencev — pa v Slovenski dvorani v Buenos Airesu.

Filozofski tečaj. Med akademiki je letos vzbudil veliko zanimanje filozofski tečaj, ki ga spretno vodi č. g. p. Alojzij Kukovica, S. J., duhovni vodja Slovenskega katoliškega akademskega društva. Tečaj je bil skozi dva meseca vsak teden v Slovenski hiši. Udeleževalo se ga je okrog 25 akademikov in akademičark.

Misijonsko predavanje je bilo 17. maja v Slovenski vasi. Naslednjo nedeljo pa je č. g. Lado Lenček, urednik „Katoliških misijonov“ predaval na Pristavi v Moronu. Obe predavanji sta bili lepo obiskani.

MOLITVENI NAMEN

Splošni: Da bi se v današnjih življenjskih razmerah dostojanstvo človeške osebe bolj in bolj priznavalo in pospeševalo!

Misijonski: Da bi število duhovniških kandidatov rastle in da bi tistim, ki pomoči potrebujejo, pomagala skupnost katoličanov!

Molitvena zveza za slovensko domovino: Julij je v Sloveniji mesec novih maš. Prosimo Boga, da bi dal našemu narodu veliko duhovnikov po Srcu Jezusovem!

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutóia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italija

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italija

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
650 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Največja pa je ljubezen	385
Promet na cesti	386
Zase si nas ustvaril, o Bog	389
Vzgojitelj	395
Umetnik modernega časa	399
Upanje in vera	403
Pravice Cerkve pri vzgoji	405
Pred poroko k župniku in županu	408
V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo	411
Umor v katedrali	414
Gospod Nikita Hruščov	417
Vpliv umetnosti na vero Slovencev	419
Za mlade ljudi	422
Podrti viharnik	428
V Evropo in nazaj	431
Odisej iz Komende	436
Papež je govoril	440
Svetovne novice	441
Od doma	443
Slovinci po svetu	445
Iz Argentine	446
Molitveni namen	447

LETO XXXI.

Štev. 7

JULIJ 1964

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

*Domovina, mili kraj, k tebi gre spomin nazaj.
Krasne tvoje so planine, krasni hribi in doline.
Zemeljski je to moj raj, domovina, mili kraj.*

Ovitek: Ivan Bukovec

